

KAKO RAZUMETI NESTOROVIĆA?

Analiza rada
poslaničkih grupa
Mi, snaga naroda i Mi - glas iz naroda

OTVORENI PARLAMENT.rs

O vama se radi.

KAKO RAZUMETI NESTOROVIĆA?

Analiza rada

poslaničkih grupa

Mi, snaga naroda i Mi - glas iz naroda

Prof dr Jelena Lončar,

Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Beogradu

Prof dr Dušan Spasojević,

Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Beogradu

● Uvod

U ovoj analizi posmatramo rad dve poslaničke grupe: „Mi Snaga naroda Branimir Nestorović“ i „Mi – Glas iz naroda“ koje su mandate osvojile na parlamentarnim izborima u decembru 2023. godine u okviru liste „Mi – Glas iz naroda“ predvođene Branimirom Nestorovićem. Lista je na izborima osvojila 13 mandata (178.830 glasova, 4,8%) i priredila prvorazredno iznenađenje jer ih većina istraživanja nije videla iznad cenzusa. Jedinstvena lista se nakon internog sukoba u februaru 2024. godine podelila na dve grupe.

Mi Glas iz naroda predstavlja zanimljiv politički fenomen jer je reč o akteru specifične ideološke konfiguracije koji je do parlamenta došao izbegavajući *mainstream* medije i pozicionirajući se između stranaka vlasti i opozicije, što je neuobičajen pristup u polarizovanom partijskom prostoru u Srbiji. Popularnost pokreta je primarno zasnovana na vidljivosti lidera Branimira Nestorovića, koji je javnu političku karijeru započeo tokom pandemije Kovid19 u okviru Kriznog štaba Vlade Republike Srbije, da bi zatim postao rado viđen gost brojnih zabavno-političkih emisija. Politički značaj pokreta je nenadano porastao nakon izbora za skupštinu grada Beograda 2023. godine kada je „Mi – Glas iz naroda“ dospeo u poziciju da odlučuje o parlamentarnoj većini, budući da ni vlast ni opozicija bez njih nije imala dovoljno glasova za većinu. Kriza je razrešena ponavljanjem izbora, nakon čega su SNS i SPS opet formirali većinu.

Polazeći od ove specifične pozicije grupacije „Mi – Glas iz naroda“, u ovoj analizi posmatramo na koji način se lista pozicionirala pre osnivanja i šta je olakšalo njihov ulazak u politiku, te kako se lista pozicionirala tokom izborne kampanje 2023. godine i za vreme pregovora o formiranju republičke i beogradske vlasti. Nakon toga se bavimo analiziranjem ponašanja poslanika iz obe poslaničke grupe u parlamentu, kroz fokus na njihova izlaganja, glasanje i zakonodavnu aktivnost, sa ciljem da utvrdimo u kojoj meri su aktivnosti u saglasju sa ponašanjem i obećanjima iz izborne kampanje, da li postoje neke ideološke razlike između dve poslaničke grupe, te kako se pozicioniraju u odnosu na vladajuću većinu.

● Formiranje „Mi – Glas iz naroda“

Branimir Nestorović je najširoj javnosti u Srbiji postao poznat u februaru 2020. godine kada je korona virus nazvao „najsmešnijim virusom u istoriji čovečanstva“, te preporučio „ženama da idu u šoping u Milano“. Iza njega su u tom trenutku stajali predsednik Srbije Aleksandar Vučić i drugi predstavnici vlasti. Nepunih mesec dana kasnije Republika Srbija započela je uvođenje mera protiv Kovid19 virusa, uključujući zabranu javnih okupljanja, te veoma strogu zabranu izlaska u javnost za sve starije od 65 godina.

Uprkos relativizaciji opasnosti i pogrešnim procenama na početku pandemije, Nestorović se tokom proleća u javnosti pojavljivao kao deo Kriznog štaba, ekspertskog tima Vlade Srbije za borbu protiv Kovid19. Sredinom 2020. godine se povukao iz Kriznog štaba zbog neslaganja oko mera, te se i privremeno povukao iz javnosti. U kasnijim fazama pandemije, naročito nakon pojave vakcine i prvih talasa vakcinacije, Nestorović je nastavio da relativizuje opasnost od Kovida, i da naglašava opasnosti od vakcinacije i osporava korisnost mera. Tokom ovih prvih nekoliko meseci u javnosti, Nestorović je uspostavio neke od osnovnih elemenata svog ideološkog profila – skepticizam i anti-sistemske pozicije, populizam, te konzervativno razumevanje društva sa elementima mizoginije. Nestorović je nakon pandemije nastavio da bude prisutan u javnosti i da učestvuje u emisijama zabavnog karaktera na provladinim medijima, u kojima se uz lagane teme provlače narativi koji odgovaraju Srpskoj naprednoj stranci – Nestorović je postao „šarmantni“ zabavljač koji govori na sve teme i širi anti-zapadne stavove, pritom ne kritikujući vlast. Njegov kapital je prvobitno politički aktiviran na parlamentarnim izborima 2022. godine kada je Nestorović podržao koaliciju Dveri i POKS (3.9% glasova). Već na sledećim izborima Nestorović formira svoju grupu građana pod nazivom Mi - Glas iz naroda. Iz samog naziva grupe se video očigledan populistički manir pozicioniranja kao predstavnika naroda.

U jednoj od ključnih izjava iz tog perioda Nestorović objašnjava pokretanje nove inicijative time što Srbija „zaslužuje nacionalnu, nepartijsku, poštenu i pristojnu opciju“ (NIN, 5.10.2023), čime se populističkoj osnovi dodaju nacionalni i anti-partijski sloj. Pored Nestorovića, pokret su činili drugi istaknuti pojedinci sličnog ideološkog profila, poput advokata Branka Pavlovića ili novinara Siniše Ljepojevića, koji su svoje pozicije poslednjih godina gradili kroz YouTube ili kanale na mreži Telegram, ali i gostovanja na televiziji sa nacionalnom frekvencijom Hepi. Time je upotpunjen profil organizacije kao anti-zapadne i pro-ruske, anti-globalističke i sklone teorijama zavere. „Mi – Glas iz naroda“ je svojim osnivanjem ojačao već politički artikulisanu poziciju koju su do tada delimično zauzimali akteri poput Dosta je bilo, Dveri ili Zavetnika, a koja je kombinovala populističke, anti-partijske i nacionalne elemente.

● Izbori 2023. godine i posledice

Nestorovićeva javna vidljivost je uvećala potencijale ovog izbornog bloka, te dovela do jednog od najvećih izbornih iznenađenja poslednjih godina – lista je osvojila 178.830 glasova (4,8% od važećih listića, ili 4,7% od ukupno glasalih), te 13 mandata u Narodnoj skupštini, kao i 6 mandata u skupštini grada Beograda (sa osvojenih 5,5% glasova). Ovaj rezultat je percipiran kao iznenađenje i uspeh jer se „Mi – Glas iz naroda“ nije pojavljivao u većini javno-mnjenjskih istraživanja kao akter koji bi mogao da uđe u parlament, a uz to je lista osvojila glasove u različitim sredinama, od različiti-

tih biračkih grupa, čime je iskazala značajan izborni potencijal. Uobičajeno objašnjenje za ovakvo iznenađenje (pored smanjenog cenzusa koji je ohrabrivao nove manje stranke¹) je i činjenica da su predstavnici ove liste obilato koristili nestandardne kanale komunikacije zbog čega su prošli ispod radara i iskoristili manjak pažnje *mainstream* javnosti i konkurenata da plasiraju svoju poruku.

Grupa „Mi – Glas iz naroda“ se tokom izborne kampanje 2023. pozicionirala na ekvidistanci od vlasti i opozicije, pokušavajući da ponovi više puta viđenu taktiku novih aktera koja se zasniva na ideji da su obe strane loše i da je potrebno ponuditi nešto novo. Iako nema preciznih podataka, može se indirektno zaključiti iz analiza podataka istraživanja javnog mnjenja da je najveći deo birača „Mi – Glas iz naroda“ opoziciono nastrojen, kao i da pripada desnoj strani političkog spektra. O tome indirektno govori i poređenje rezultata izbora 2022. i 2023. godine iz kojeg se može pretpostaviti da je uspeh „Mi – Glas iz naroda“ između ostalog zasnovan i na biračima koji su na prethodnim izborima glasali za Zavetnike, Dosta je bilo i Srpsku radikalnu stranku. Nestorović je u kampanji govorio da žele da sarađuju sa svima koji „prihvate njihove vrednosti“, kao da budu „jezičak na vagi“ koji će se pitati za sve važnije odluke (RTS, 12.12.2023). Ipak, nije do kraja bilo jasno na koji način stići do te pozicije, iako je pokret bio svestan da ima mali koalicioni potencijal pod navedenim uslovima.

„Mi – Glas iz naroda“ je u kampanji insistirao na tezi da su promene moguće samo uz uključivanje „običnih građana u politički proces“, naglašavao značaj direktne ili „narodne“ demokratije, isticao da je cilj „ukidanje monopola partija“, te da je „Mi – Glas iz naroda“ nepartijska lista (RTS, 12.12.2023). Kritikovao je establišment zbog zanemarivanja interesa naroda, i naglašavano da će „Mi – Glas iz naroda“ voditi poštenu politiku, što su sve uobičajeni elementi populističke retorike. Pod zanemarivanjem interesa naroda Nestorović podrazumeva da se, na primer, vode razgovori sa Kosovom ili NATO paktom iako je „85% građana protiv priznanja Kosova ili članstva Srbije u NATO“ (RTS, 12.12.2023). Pokret se u kampanji zalagao i za suverenitet Srbije, te za saradnju sa prijateljskim zemljama i približavanje BRIKS, dok bi zemlje Zapada i Evropske unije trebalo tretirati kao neprijatelje. Zagovarali su i ujedinjavanje sa Republikom Srpskom i Crnom Gorom, smatrajući ih tradicionalnim srpskim zemljama.

Najveću pažnju javnosti su privlačile Nestorovićeve kontroverzne izjave. Neke od njih su se ticale vakcinacije („Ja ne verujem u vakcine, vakcinacija je besmislena. Deca su zdravija bez vakcina“ (Radio slobodna Evropa, 18.12.2023)), neke odnosa prema globalnim pojavama („Globalisti žele da kontrolišu čovečanstvo, sve ovo što se dešava je deo njihovog plana. Srbija mora da se odupre takvim uticajima“), a neke tvrdnji da postoje posebne karakteristike ljudi sa plavim očima – „Ti ljudi su u stvari došli sa Marsa, pa kada tražite vanzemaljce, u suštini ne morate da idete do Meseca ili Marsa, sasvim je dovoljno da upoznate žensku osobu sa svetlim očima, jer ona je sa Marsa. Oni očigledno imaju plave oči, pa su se parili sa ženama ljudskim i onda su nastali vanzemaljci sa plavim očima“ (Nova.rs, 18.12.2023). Pored sadržine izjava primetan je bio i neformalni stil komunikacije sa novinarima („mi smo brat i sestra“, novinarki RTS zbog sličnog geografskog porekla, RTS, 12.12.2023), naglašeno odsustvo persiranja, te korišćenje izraza poput „veruj mi“ čime ne naglašavala spontanost i autentičnost, te distanca od uobičajene politike.

Ipak, pokret se pod posebnim fokusom javnosti našao nakon beogradskih izbora kada su rezultati sugerisali da bi sklapanjem koalicije sa opozicionim strankama Nestorović mogao da dovede do pada s vlasti SNS i SPS u Beogradu. Sa jedne strane, Nestorović jeste držao distancu prema oba bloka, ali njegovi birači ga jesu videli kao opoziciju. Takođe, u svim nastupima pre i tokom kampanje, kandidati sa liste jesu imali opozicioni stav i kritikovali vlast.

¹ Cenzus je smanjen pred parlamentarne izbore u junu 2020. godine sa 5% na 3%.

Imajući u vidu krizu u društvu koja je nastala nakon masovnih ubistava u osnovnoj školi Vladislav Ribnikar i selima u okolini Mladenovca, višemesečne proteste građana pod sloganom Srbija protiv nasilja, te neke od ranijih izbornih rezultata i rezultate ustavnog referenduma stvoreno je očekivanje dela javnosti da opozicija preuzme Beograd i da će doći do prvog izbornog poraza Naprednjaka od 2012. godine. Sve to je pojačavalo pritisak na Nestorovića da izabere opozicionu stranu. Ipak, već u prvim danima nakon izbora, Nestorović je izjavio da ne mogu da sklapaju koaliciju sa Srbijom protiv nasilja jer su oni „opozicija narodu i Srbiji“, te da mrze Srbiju (Prva televizija, 22.12.2023.). Pošto su u tom trenutku započeli protesti zbog izbornih nepravilnosti, Nestorović ih je označio kao potencijalnu najavu „obojene revolucije“, pozivajući se na Mariju Zaharovu iz Ministarstva spoljnih poslova Rusije.

Težina odluke i pritisak javnosti i drugih aktera da izaberu stranu je izazvao tenzije unutar same grupacije, što nije neočekivano imajući u vidu da je reč o grupi ljudi, a ne organizaciji koja dugo postoji i ima uspostavljene procedure i vrednosti. Ipak, „Mi – Glas iz naroda“ je odlučio da pokuša da uveća svoj uticaj, te da se ide na ponavljanje beogradskih izbora. Međutim, pre održavanja novih izbora pokret se podelio na dva dela.

● Podela unutar organizacije

Ubrzo nakon objavljivanja izbornih rezultata beogradskih izbora pojavila se informacija da je došlo do neslaganja između nosioca liste Aleksandra Jerkovića i ostatka odborničke grupe oko Nestorovića. Mediji su špekulisali da bi Jerković mogao da obezbedi parlamentarnu većinu naprednjcima i socijalistima, ali do toga nije došlo. Ovu interpretaciju je potvrdio i Aleksandar Vučić, uz napomenu da bi vlast bez Nestorovićevog pristanka bila nelegitimna. Ipak, to je bila prva podela unutar ove grupe.

Krajem februara 2024. godine javnost je iznenađena veću da su grupaciju napustili Branimir Nestorović i Aleksandar Pavić. Do javnosti su došle nedovoljno jasne informacije o tome da je do neslaganja došlo prilikom diskusija o uređenju organizacije, te da je Nestorović za sebe tražio poziciju predsednika što nije bilo prihvatljivo za preostale osnivače pokreta koji su insistirali na kolektivnom rukovodstvu. Obe strane su se međusobno optuživale za saradnju s vlastima, te tvrdile da će zadržati uspostavljeni ideološki i taktički kurs organizacije. Tokom narednih meseci su nastavljene trzavice, najčešće oko raspodele budžetskih sredstava za parlamentarne stranke, budući da je Nestorović kao ovlašćeno lice raspolagao novcem.

Na ponovljene beogradske izbore u junu 2024. nekadašnja grupacija je izašla u dve liste koje su reflektovale podelu poslaničke grupe u skupštini Srbije – „Mi – Glas iz naroda“ je izašla na izbore sa Brankom Pavlovićem kao prvim na listi, dok je Nestorović osnovao novu organizaciju i nazvao je „Mi Snaga naroda“. Nestorovićevoj grupi je pristupio i profesor Ratko Ristić, koji je na decembarskim 2023. izborima bio nosilac liste za Beograd koalicije Dveri i Zavetnika. Izbori su održani 2. juna, uz značajno smanjenu izlaznost od 46% zbog bojkota dela opozicije. Većinu glasova nekadašnjeg pokreta je osvojila lista „Mi Snaga naroda“ (Nestorović) – 59.805 glasova, dok je „Mi – Glas iz naroda“ (Pavlović) osvojila 6.911 glasova.

Imajući u vidu bojkot izbora i specifičan kontekst, trebalo bi biti oprezan u dugoročnim zaključcima. Ipak, evidentno je da su obe liste osvojile 15.000 glasova više nego na gradskim izborima u

decembru, kao i da je većinu glasova zadržao Nestorović, a da Pavlovićeva lista nije ni ušla u gradski parlament. Sa druge strane, moguće je da su dve podele i nećkanje između vlasti i opozicije usporili ili čak ograničili rast i brzi uspon pokreta, što donekle pokazuju i istraživanja javnog mnjenja u periodu nakon izbora. Ipak, imajući u vidu iskustva sa izborima 2023. godine i javno-mnenjskim istraživanjima, trebalo bi zadržati oprez.

● Sastav poslaničkih grupa u Narodnoj skupštini i naknadne promene

Aktuelni XIV saziv Narodne skupštine Republike Srbije (NSRS) konstituisan je 6. februara 2024. godine, nakon parlamentarnih izbora održanih 17. decembra 2023. godine. Izborna lista „Mi – Glas iz naroda“, na čelu sa Branimirom Nestorovićem, osvojila je 4,82% glasova, odnosno 13 poslaničkih mandata. Nakon političkog raskola u februaru, u Narodnoj skupštini su formirane dve poslaničke grupe koje se od aprila 2024. godine zovu: „Mi – Glas iz naroda“ i „Mi Snaga naroda prof. dr Branimir Nestorović“ (u daljem tekstu „Mi Snaga naroda“) (v. Tabela 1).

Tabela 1: Sastav dve poslaničke grupe - april 2024. godine

Mi – Glas iz naroda	Mi Snaga naroda
Ana Ivanović	Aleksandar Pavić
Ana Krstić	Bogdana Koljević Grifit
Branko Pavlović	Borislav Antonijević
Dragan Stanojević	Branimir Nestorović
Jovan Janjić	Branko Lukić
Mitar Kovač	Jelena Pavlović
Siniša Ljepojević	

Bogdana Koljević Grifit napustila je poslaničku grupu u julu 2024. godine i delovala kao samostalna narodna poslanica do aprila 2025. godine, kada se pridružila poslaničkoj grupi „Mi – Glas iz naroda“. Narodna poslanica Ana Ivanović je u julu 2024. godine prešla u poslaničku grupu „Mi Snaga naroda“.

Sredinom maja 2025. godine poslaničku grupu „Mi – Glas iz naroda“ napustio je Siniša Ljepojević, nakon čega je nastavio da deluje kao narodni poslanik koji nije član nijedne poslaničke grupe. Od maja 2025. godine poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ broji šest članova.

Iz poslaničke grupe „Mi Snaga naroda“ u decembru 2024. godine isključena je Jelena Pavlović. U julu 2025. godine ovoj poslaničkoj grupi pridružio se narodni poslanik Slobodan Ilić, koji je do maja 2025. godine bio deo poslaničke grupe „Srbija centar - srce“.

Nakon jula 2025. godine obe poslaničke grupe imaju po 6 članova što se vidi u tabeli ispod (v. Tabela 2).²

Tabela 2: Sastav dve poslaničke grupe – od jula 2025. godine

Mi – Glas iz naroda	Mi Snaga naroda
Bogdana Koljević Grifit	Ana Ivanović
Ana Krstić	Aleksandar Pavić
Branko Pavlović	Borislav Antonijević
Dragan Stanojević	Branimir Nestorović
Jovan Janjić	Branko Lukić
Mitar Kovač	Slobodan Ilić

Važno je istaći da poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ ima jedno mesto potpredsednika Skupštine i jedno mesto predsednika skupštinskog odbora, dok poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ nema rukovodeća mesta u Skupštini. Po osnivanju poslaničkih grupa u martu 2024. godine, održane su konsultacije poslaničkih grupa o izboru potpredsednika parlamenta, članova radnih tela, stalnim delegacijama u međunarodnim institucijama sa predsedavajućim NSRS. Na konsultacijama je dogovoreno da poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ dobije mesta potpredsednika Skupštine i predsednika Odbora za dijasporu i Srbe u regionu, a da poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ dobije mesto predsednika Odbora za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo. Iz poslaničke grupe „Mi – Glas iz naroda“ Jovan Janjić je izabran za potpredsednika Skupštine, dok je Dragan Stanojević izabran za predsednika Odbora za dijasporu i Srbe u regionu. Bogdana Koljević Grifit izabrana je za predsednicu Odbora za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo, međutim razrešena je dužnosti zbog izlaska iz poslaničke grupe već u oktobru 2024. Na njeno mesto je izabran narodni poslanik Srpske napredne stranke.

● Zakonodavna aktivnost poslaničkih grupa

Imajući u vidu brojnost poslanika i opozicioni status, obe poslaničke grupe nisu predlagale previše zakona. Ključne teme predlaganih akata tiču se rodne ravnopravnosti, Kosova i Metohije, te tema vezanih za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije. Dve inicijative se mogu povezati sa stanjem demokratije i izbornim procesima.

U maju 2024. godine četiri poslanika „Mi Snaga naroda – Nestorović“ (Lukić, Pavić, Antonijević i Nestorović) podneli su Predlog zakona o stavljanju van snage Zakona o rodnoj ravnopravnosti. Ovaj Predlog zakona ima samo dva člana – prvi koji glasi da se Zakon o rodnoj ravnopravnosti iz

² 3. aprila 2026. godine poslaničku grupu „Mi – Snaga naroda“ napustio je Aleksandar Pavić i prešao u poslanike bez poslaničke grupe. Kako istraživanje obuhvata period do kraja januara 2026. godine, ova izmena nije uključena u tabelu i dalju analizu. Aleksandar Pavić je poslaničku grupu napustio nakon što je Nestorović registrovao političku stranku pod nazivom „Pokret mi snaga naroda“. Razlog sukoba je objašnjen Nestorovićevim insistiranjem da se pravi ogranak stranke u Republici Srpskoj bez odluke partijskih organa, što je dosta neobično jer je tokom kampanje Nestorović veoma afirmativno govorio o Miloradu Dodiku.

2021. godine stavlja van snage, i drugi koji kaže da zakon stupa na snagu danom objavljivanja. Obrazloženje predloženog zakona u sebi sadrži nekoliko ključnih argumenata. Prvo, predlagači su smatrali da je donošenjem Zakona o rodnoj ravnopravnosti ukinuta ravnopravnost muškaraca i žena, što je ustavna kategorija u Srbiji. Ovim pristupom se u prvi plan stavlja argumentacija zasnovana na ljudskim pravima, a stranka pokušava da se predstavi kao neko ko brani demokratska i ustavna načela, umesto da bude viđena kao neko ko je protiv ravnopravnosti. Ovo je uobičajena anti-rodna retorika koja dolazi s desnice, a koja je zasnovana na ideji da se novim zakonima ugrožavaju uspostavljene slobode, čime se uvodi pravna nesigurnost. Dodatni argument je da se u zakone uvodi pojam rodnog identiteta „a da niko ne zna šta su to tačno rodni identiteti i šta se tim zakonom štiti i sankcioniše“ (predlog zakona). Dodatna argumentacija predlagača zakona je da Zakon o rodnoj ravnopravnosti nije preduslov pristupanja EU, čime se istovremeno brane od kritike da su anti-EU, ali i naglašavaju da unutar same Unije ne postoji konsenzus oko ovih pitanja.

U koordinaciji sa čitavim nizom drugih opozicionih stranaka i poslaničkim grupama (NADA, Ekološki Ustanak, te velikim brojem poslanika iz drugih grupa), uključujući i poslaničku grupu „Mi – Glas iz naroda“, u septembru 2024. godine poslanički klub „Mi Snaga naroda“ (Nestorović) je podneo Zakon o zastupanju i zaštiti državnih interesa Republike Srbije na Kosovu i Metohiji. Zakonom se uređuje odlučivanje o merama kojima se štite interesi Republike Srbije na Kosovu i Metohiji. Zakon predviđa da vlada podnosi redovne izveštaje skupštini o sprovedenim merama, te da se pred svake pregovore sa predstavnicima Prištine i međunarodne zajednice u Narodnoj skupštini podnosi platforma za pregovore, a da se nakon pregovora skupštini podnese izveštaj. Ovaj predlog zakona nastaje kao reakcija opozicije na netransparentne pregovore koje je vlast vodila sa međunarodnim akterima i vladom u Prištini, poput tzv. francusko-nemačkog sporazuma za koji je bilo teško utvrditi da li ga je Srbija prihvatila ili ne.

Treći zakon koji su predložili svi poslanici poslaničke grupe „Mi Snaga naroda“ je Predlog zakon o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika, u novembru 2025. godine. Suština ovog predloga zakona se zasniva na uvođenju kamera na biračka mesta kako bi se onemogućile izborne nepravilnosti. Kontekst donošenja ovog predloga je izborna kriza nakon parlamentarnih i lokalnih izbora kada su opozicioni akteri i organizacije civilnog društva koje su imale posmatračke misije na izborima iznele brojne tvrdnje o izbornim nepravilnostima. Ova tema je dodatno ojačana u javnosti nakon što je Evropski parlament zatražio istragu u izborima. Sam predlog je donekle kontroverzan jer postoje sporenja o korisnosti uvođenja ove mere jer bi se time ugrožavalo pravo na privatnost i olakšale neke izborne nepravilnosti (npr. pritisak na birače da glasaju). Druge opozicione stranke su kritikovale ovaj predlog jer deluje kao značajna mera u sprečavanju izbornih manipulacija jer uvodi transparentnost na biračka mesta, a da zapravo ne bi doprineo smanjenju neregularnosti jer se većina izbornih neregularnosti događa van izbornog mesta, za razliku od nepravilnosti tokom devedesetih godina. Time se rasprava o iskrenoj opozicionoj orijentaciji ove grupe i njihovom odnosu sa drugim opozicionim strankama ponovo aktuelizovala.

Obe poslaničke grupe su podržale deklaraciju o Srebrenici koju je u julu 2024. godine predložila koalicija NADA. U predlogu deklaracije se odbacuje tvrdnja da je u Srebrenici izvršen genocid jer „nije postojala genocidna namera“, niti je ona utvrđena u sudskim procesima. Predlagači deklaracije smatraju da je ratni zločin u Srebrenici potrebno posmatrati u kontekstu istorijskih činjenica, te ratnih zločina prethodno počinjenih nad srpskim stanovništvom na istoj teritoriji, uz naglašavanje da to ne mogu biti opravdanja za zločin. Dodaje se da insistiranje na genocidu otvara mogućnost za dalje pritiske na srpski narod na prostoru Balkana, te ugrožava vitalne nacionalne interese.

U julu naredne godine (2025.), „Mi Snaga naroda“ (Nestorović) je podnela predlog Deklaracije o osudi zločina na području Srebrenice i drugim delovima Bosne i Hercegovine. U predlogu deklaracije se najostrije osuđuje zločin izvršen nad srpskim narodom na području Srebrenice od aprila 1992. do aprila

1993. godine, te svi zločini izvršeni nad srpskim narodom tokom rata u Bosni i Hercegovinu i pozivaju sve države bivše Jugoslavije da se pridržavaju Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida.

Krajem jula 2025. godine od strane poslanika Dragana Stanojevića podnet je i predlog Rezolucije o ustaškom genocidu Nezavisne države Hrvatske nad Srbima, Jevrejima i Romima (1941-1945.). Pored osude zločina i genocida, u rezoluciji se podržava apel za zabranu korišćenja ustaških simbola u Austriji, osuđuje negiranje zločina i korišćenje pozdrava Za dom spremni, te predlaže da se 28. april proglasi za Dan genocida nad Srbima u 20 veku.

Konačno, 1. avgusta 2025. godine podnet je i predlog Deklaracije o genocidu Nezavisne države Hrvatske nad Srbima, Jevrejima i Romima tokom Drugog svetskog rata. Deklaracijom se, između ostalog, zahteva da Republika Hrvatska odlukom najviših organa prihvati istorijsku odgovornost za genocid, da se na dostojan način obeleže i obezbede sva mesta zločina, da se u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji odredi isti dan sećanja na žrtve, kao i da se žrtvama isplati pravična odšteta. Ovim predlozima se ojačava bitka za interpretaciju raspada Jugoslavije (što svakog leta postane važna politička tema na prostoru bivše zemlje), ali se oni povezuju i sa ranijim istorijskim događajima o kojima i dalje postoje snažne emocije i stavovi.

● Zahtev za smenu vlade

Poslanici iz „Mi Snaga naroda“ su u novembru i decembru 2024. godine zajedno sa poslanicima iz Narodnog pokreta Srbije, koalicije NADA, Ekološkog ustanka i Stranke slobode i pravde, te niza drugih poslanika, podneli predloge za glasanje o nepoverenju predsedniku Vlade Milošu Vučeviću. Razlozi za predlog leže u propustima u vršenju nadležnosti i preduzimanju mera, kao i nevršenju dužnosti utvrđivanja odgovornosti nadležnih lica za smrt 15 (u tom trenutku) lica u padu nadstrešnice na železničkoj stanici u Novom Sadu. Podnosioci predloga isticali su da je reč u javnom objektu, te da je državno preduzeće Železnice Srbije bilo izvođač, a Vlada finansijer radova. Obrazlažući zbog čega se „Mi – Glas iz naroda“ nije pridružio zahtevima za smenu vlade, Branko Pavlović je naveo da je procedura oko otkrivanja krivice za pad nadstrešnice u toku i da ne treba dizati tenziju oko stvari koje se, po njegovom mišljenju, uopšte ne odugovlače i dodaje da je reč o „čistoj demagogiji“ (RT Balkan, 18.11.2024). O zahtevima za smenu vlade se nije raspravljalo jer je Miloš Vučević podneo ostavku 28. januara nakon prebijanja studenata u Novom Sadu jer se „smatrao objektivno odgovornim za ono što se desilo u Novom Sadu“ (N1, 28.1.2025).

● Ko govori na plenarnim sednicama

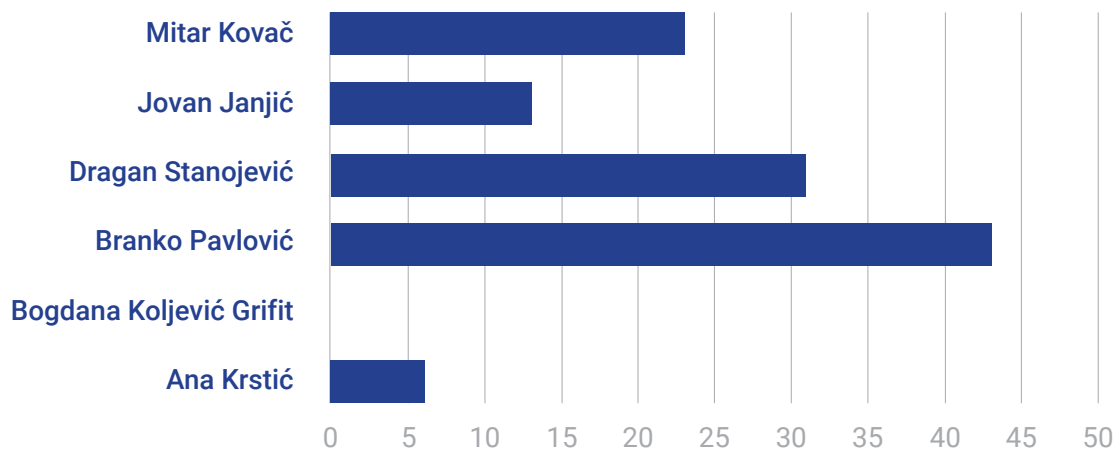
Tabela 3: Broj govora na plenarnim sednicama od 06. februara 2024. godine do 31. januara 2026. godine

Poslanička grupa	Broj poslanika	Bivši poslanici	Ukupan broj govora
Mi - Glas iz naroda	6	1	117
Mi Snaga naroda	6	1	117

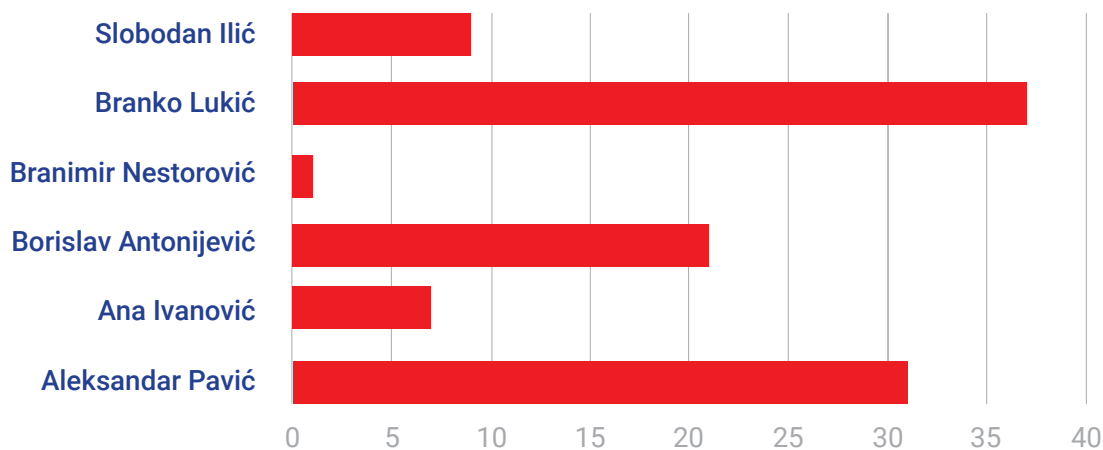
U obe poslaničke grupe najveći broj skupštinskih obraćanja zabeležen je kod predsednika poslaničkih grupa – Branka Pavlovića iz poslaničke grupe „Mi – Glas iz naroda“ i Branka Lukića, predsednika poslaničke grupe „Mi Snaga naroda“. Njihova učestala obraćanja ukazuju na centralnu ulogu koju imaju u predstavljanju političkih stavova i artikulisanju ključnih poruka ovih poslaničkih grupacija u parlamentu.

Istovremeno, uočljivo je da su narodne poslanice znatno manje aktivne u skupštinskim raspravama u odnosu na narodne poslanike.

Broj govora: Mi – Glas iz naroda

Broj govora: Mi Snaga naroda

● Glavne poruke na plenarnim sednicama NSRS

Narodni poslanici i narodne poslanice prvenstveno kroz skupštinske govore kreiraju odnose sa publikom i građanima koje tvrde da predstavljaju. Kroz govore ubeđuju građane koji ih gledaju preko malih ekrana da su baš oni ti koji govore o njima i u njihovo ime (Lončar, 2023). U ovom delu analiziramo govore predstavnika i predstavnica dve poslaničke grupe u periodu od konstituisanja

XIV saziva NSRS 6. februara 2024. do kraja januara 2026. godine sa ciljem da utvrdimo o kojim temama najviše govore, na koji način i koliko je to u skladu sa njihovim izbornim obećanjima i ideološkim pozicijama.

Analiza pokazuje da su govori obe poslaničke grupe jasno ideološki obojeni. Njihovi narodni poslanici i narodne poslanice najčešće su govorili o zaštiti nacionalnih interesa, protivljenju uslovljavanjima Evropske unije, očuvanju Kosova i Metohije u sastavu Srbije, kao i o potrebi za jačanjem savezništva sa Rusijom i zemljama BRIKS-a.

U tom kontekstu, posebno insistiraju na ponovnom uvođenju obaveznog vojnog roka, uz obrazloženje da bi time Srbija bila spremnija da se brani od spoljopolitičkih pritisaka i potencijalnih pretnji sa Zapada. Takođe su slali poruke da zgrada Generalštaba, kao simbol državnog suvereniteta i otpora NATO savezu, treba da bude zaštićena kao kulturno dobro i da ne sme biti „poklonjena neprijateljima“. U skladu sa svojim ideološkim polazištima, obe poslaničke grupe dosledno se protive daljem zaduživanju Srbije, naročito kod zemalja Zapadne Evrope. Istovremeno se zalažu za zaštitu prirodnih i strateških resursa, protiveći se eksploataciji litijuma, kao i prodaji ključnih državnih sistema, poput elektroenergetskog sektora.

Kosovo i Metohija, kao i Republika Srpska, u njihovom diskursu predstavljaju srpske teritorije i jedno od ključnih nacionalnih pitanja za Srbiju. Negiranje genocida u Srebrenici, stavljanje naglaske na ustaške zločine nad Srbima, kao i izrazito negativan odnos prema državama koje su učestvovala u bombardovanju Srbije, dodatno zaokružuju ovu nacionalno orijentisanu narativnu matricu koja dominira govorima ove dve grupacije u parlamentu.

Pitanja nataliteta, jačanja veza sa dijasporom, kao i antirodni narativi takođe su sastavni deo njihove političke agende, koja se kroz skupštinske govore promoviše dosledno i kontinuirano.

Iako je narativ obe poslaničke grupe veoma sličan po većini pitanja i polazi od istih ideoloških pogleda, analiza pokazuje i razlike pre svega u pogledu odnosa prema vlasti, odnosno u pogledu pitanja koja su naročito politički osetljiva poput reforme pravosuđa iz januara 2026., pitanja izbornih uslova ili slobode medija. Dok je poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ znatno kritičnija prema vladajućoj većini, poslanička grupa „Mi – Glas naroda“ zauzima znatno blažu poziciju, pokušava da skrene pažnju na druge probleme ili izbegava govor o tim temama.

● Analiza govora po temama

Neprijatelji Srbije: EU i NATO

Za obe poslaničke grupe proces evropskih integracija predstavlja jedan od ključnih negativnih političkih okvira kroz koji tumače spoljopolitički položaj Srbije. Evropska unija se u govorima poslanika obe poslaničke grupe često opisuje kao projekat koji Srbiju stavlja u „neokolonijalni položaj“ (Branko Pavlović (MI-G), 27.11.2025.), pri čemu se naglašava da proces pristupanja podrazumeva stalne političke pritiske i uslovljavanja. Poslanici ovih grupacija tvrde da se Srbija učešćem u evropskim integracijama „ponižava“ (Branko Pavlović (MI-G), 1.5.2024.) i ulazi u „smrtonosni zagrljaj“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 20.10.2025.) političkih aktera koje smatraju neprijateljskim prema srpskim interesima.

U tom diskursu posebno mesto zauzima pitanje Kosova i Metohije, koje se predstavlja kao glavni instrument pritiska Evropske unije i zapadnih država na Srbiju. Poslanici tvrde da insistiranje na evropskom putu nužno dovodi do odricanja od teritorijalnog integriteta, pa se strateško opredeljenje za članstvo u EU opisuje kao nespojivo sa očuvanjem Kosova i Metohije u ustavnom poretku Srbije (Jovan Janjić (MI-G), 2.5.2024.). U pojedinim obraćanjima EU se dodatno optužuje za „duhovno razaranje“ srpskog naroda i nametanje stranih vrednosti (Jovan Janjić (MI-G), 2.5.2024.).

Sličan obrazac retorike pojavljuje se i u odnosu prema vodećim evropskim političarima, koji „dolaze iz države u kojoj nikada nije izvršena stvarna denacifikacija ustaške ideologije, niti jasna osuda genocida nad Srbima, a u Srbiji nastupaju kao arbitri neke demokratije, nekih ljudskih prava i tzv. evropskih vrednosti“ (Dragan Stanojević (MI-G), 15.1.2026.).

U pojedinim govorima se saradnja i sa inicijativama poput Otvorenog Balkana predstavlja kao suprotna nacionalnim interesima. Sledeći citat ilustruje ove stavove:

„Smatramo da EU nema mesta u zajedničkoj budućnosti srpskog naroda, kao ni Berlinski proces, ni Otvoreni Balkan. Zajednička budućnost srpskog naroda mora da bude u našim rukama, a ne u rukama osvedočenih neprijatelja srpskog naroda i Republike Srpske, a jedan takav osvedočen neprijatelj je upravo Olaf Šolc i naša ideja zajedničke budućnosti srpskog naroda nije doček kakav je priređen jednom zločincu Olafu Šolcu koji je samo koji mesec pre toga bio tj. njegova država jedna od ko-sponzora rezolucije o Srebrenici“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 25.7.2024.)

Negativan odnos prema Evropskoj uniji dodatno je pojačan stavovima o ratu u Ukrajini i odnosu EU prema Rusiji. Poslanici ovih grupacija često tvrde da se EU transformisala iz mirovnog projekta u „ratnohušakačku organizaciju“ koja produžava sukob u Ukrajini i vodi izrazito neprijateljsku politiku prema Rusiji (Slobodan Ilić (MI-S), 18.12.2025.). U tom kontekstu se ističe da Srbija ne bi trebalo da prati takvu politiku, već da održava bliske odnose sa državama koje, prema njihovom viđenju, štite srpske interese na međunarodnoj sceni, pre svega sa Rusijom. Sledeće citati ilustruju ove stavove:

„Nismo mi krivi za to što je gospođa Kalas na čelu za međunarodne odnose, čija rusofobija je dostigla neonacističke ideologije, ta EU o kojoj mi danas govorimo je dovela sebe do neonacističkih stavova, samo što su Jevreje zamenili Rusima....Ništa gore i crnje na međunarodnoj sceni danas na svetu uopšte nema od lidera EU“ (Branko Pavlović (MI-G), 15.4.2025.)

„Oni hoće da ratuju sa Rusijom. Znači, naše poimanje državnog interesa nije da budemo pod ičijim skutom, nego da se držimo prijatelja koji štite naše nacionalne interese. Evropska unija ne štiti naše nacionalne interese, a kada treba da pitamo nekog da interveniše u Savetu bezbednosti ne pitamo Veliku Britaniju ili Francusku od koje smo kupili „Rafale“ nego pitamo Rusiju da glasa protiv Rezolucije o Srebrenici“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 28.11.2025.)

Slična retorika prisutna je i u odnosu prema NATO savezu, koji se u govorima ovih poslanika predstavlja kao glavni bezbednosni protivnik Srbije i ključni akter koji ugrožava njen suverenitet. NATO se često povezuje sa ratovima na prostoru bivše Jugoslavije, kao i sa savremenim političkim pritiscima u regionu (Slobodan Ilić (MI-S), 18.12.2025.).

Ovakvo viđenje međunarodnih odnosa posebno dolazi do izražaja u raspravama o modernizaciji Vojske Srbije. Vlada Srbije je u avgustu 2024. godine potpisala ugovor o kupovini 12 francuskih borbenih aviona Rafal u vrednosti od 2,7 milijardi evra, koji uključuje naoružanje, obuku i logistiku, a finansira se kreditom francuskih banaka. Obe poslaničke grupe izrazile su snažno protivljenje

ovom sporazumu, pre svega zbog dodatnog zaduživanja države, ali i zbog bezbednosnih razloga.

U njihovim govorima naglašava se da bi kupovina vojne opreme od država članica NATO-a mogla Srbiju učiniti zavisnom od zemalja koje se istovremeno percipiraju kao potencijalni protivnici. Pojedini poslanici tvrde da bi takvi sistemi mogli sadržati tehnička ograničenja ili kontrolne mehanizme koji bi onemogućili njihovu upotrebu u slučaju sukoba sa NATO državama, što se navodi kao dokaz da takve nabavke nisu u skladu sa politikom vojne neutralnosti Srbije:

„„Rafali“ koji se kupuju nikada neće moći da imaju borbeno dejstvo protiv snaga NATO pakta jer nam niko neće isporučiti avion iz NATO pakta koji neće imati u sebi ugrađenu blokadu takvog korišćenja, da ne govorim o ovim sadašnjim situacijama gde vidimo šta se stavlja u pejdžere, pa to eksplodira, a zamislite šta se može staviti u „Rafale“ i da ne govorimo o istorijskom iskustvu drugih zemalja koje nisu dobile rezervne delove za svoje avijacije kada im je bilo potrebno da se suprotstave NATO paktu. Mi nemamo drugog neprijatelja i nemamo drugoga ko nas ugrožava i radi aktivno na ugrožavanja našeg suvereniteta i teritorijalnog integriteta, osim snaga NATO pakta.“ (Branko Pavlović (MI-G), 23.9.2024.)

„Kupovinom Rafala mi postajemo zavisni od ne samo jedne, nego bar dve NATO članice, i Francuske i Velike Britanije, koje zajedno proizvode neke od raketa koje treba da budu deo opreme Rafala... Naši jedini potencijalni neprijatelji ili agresori jesu NATO zemlje. Da li će nama NATO dozvoliti da mi koristimo rafale protiv drugih NATO zemalja ako, ne daj Bože, dođe do takvog sukoba? Ti rafali su vrlo ranjivi. Taj softver, oni mogu da ga isključe preko satelita, preko GPS-a.“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 2.5.2024.)

Saveznici: Rusija i zemlje BRIKS

U skupštinskom diskursu obe poslaničke grupe posebno mesto zauzimaju države koje se predstavljaju kao alternativni politički i ekonomski partneri Srbije, pre svega Rusija, Kina, Belorusija i Mađarska. Ove zemlje se u skupštinskim obraćanjima dosledno opisuju kao prirodni saveznici Srbije i kao ključni oslonac u ostvarivanju nacionalnih interesa, naročito kada je reč o očuvanju Kosova i Metohije u sastavu Srbije i zaštiti položaja Srba u Republici Srpskoj. U tom kontekstu, međunarodni odnosi se tumače kroz jasnu podelu između „neprijateljskog“ Zapada i država koje, prema njihovom viđenju, poštuju suverenitet Srbije i međunarodno pravo. Takva podrška predstavlja jedan od ključnih argumenata za produbljivanje političkih i ekonomskih veza sa tim državama.

Obe poslaničke grupe često ističu potrebu za jačanjem odnosa sa Belorusijom, uključujući zahteve za ukidanjem sankcija toj zemlji i obnovom direktne avio-linije između Beograda i Minska. Belorusija se u njihovim govorima predstavlja kao država koja je dosledno podržavala Srbiju na međunarodnoj sceni i nikada nije delovala protiv srpskih interesa:

„Belorusija, ne samo da se nikada nije ogrešila o Srbiju, nego je uvek, kada je bila u prilici, činila dobro našem narodu i našoj zemlji. U međunarodnim organizacijama redovno podržava Srbiju, nije priznala lažnu državu Kosovo, kao što su to učinile države EU sa čijom neprijateljskom politikom prema Belorusiji Srbija se saglašava. Nedavno u Generalnoj skupštini UN Belorusija je glasala protiv nametnute rezolucije kojom se Srbi žigošu kao tobože genocidan narod samo kako bi se nekako skinula ili barem ublažila istorijska hipoteka sa onih koji su činili genocid.“ (Jovan Janjić (MI-G), 24.9.2024.)

Posebno značajno mesto u ovom narativu zauzima BRIKS, koji se predstavlja kao politička i ekonomska alternativa Evropskoj uniji. U govorima poslanika ovaj savez se opisuje kao zajednica država koje

poštuju suverenitet i ravnopravnost, ali i kao budući centar globalne ekonomske moći. Članice BRIKS-a se predstavljaju kao „slobodarski svet koji poštuje međunarodno pravo“ i „snažan oslonac svim državama koje žele da se suprotstave američkoj hegemoniji“ (Branko Pavlović (MI-G), 10.10.2024.). Posebno se ističe da ga čine zemlje koje nisu učestvovalе u bombardovanju Srbije. Nasuprot tome, EU se prikazuje kao projekat koji države članice i kandidate drži u zavisnom i uslovljenom položaju. Kako je u jednoj raspravi istakao narodni poslanik Dragan Stanojević (MI-G), izbor između evropskih integracija i približavanja BRIKS-u predstavlja „izbor između ucene i slobode“, pri čemu se BRIKS opisuje kao prostor ekonomskog razvoja, infrastrukturnih investicija i finansijske saradnje (18.12.2025.).

Kina se u ovom diskursu dodatno izdvaja kao važan tehnološki i ekonomski partner, naročito u oblasti infrastrukture i novih tehnologija. Poslanici ovih grupacija često naglašavaju da bi Srbija trebalo da se više oslanja na saradnju sa Kinom, koja se predstavlja kao prijateljska država koja ne dovodi u pitanje teritorijalni integritet Srbije:

„Kina je vodeća sila i država što se tiče zelenih tehnologija. Umesto da se za to obratimo Kini, koja je uz to i prijateljska država i ne priznaje nezavisnost lažne države Kosovo, ne priznaje lažnog visokog predstavnika u BiH, mi i dalje sve većom brzinom hrlimo u ruke bukvalno neprijatelja.“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 20.10.2025.)

Rusija, međutim, zauzima centralno mesto u ovom sistemu savezništava. Ona se u skupštinskim govorima opisuje kao ključni spoljnopolički partner Srbije, posebno zbog svoje uloge u Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija i podrške Srbiji u vezi sa statusom Kosova i Metohije. Pored političke podrške, Rusija se često ističe i kao važan partner u energetske sektoru, naročito u snabdevanju naftom i gasom:

„Sa Rusijom nema potrebe pričati da su odnosi pokvareni. To vidimo i po situaciji sa NIS, a prvenstveni krivac za to nije Rusija, nego Srbija, srpska vlast, koja naoružava Ukrajinu sve vreme, šalje oružje besplatno i za novac Ukrajinacima da ubijaju Ruse, a Rusija je naš glavni spoljnopolički saveznik u odbrani teritorijalnog integriteta i suvereniteta na KiM, Republici Srpskoj, a takođe nam je glavni saveznik u energetske sektoru snabdevanjem naftom i gasom po povlašćenim cenama.“ (Slobodan Ilić (MI-S), 18.12.2025.)

Možemo zaključiti da se spoljnopolička vizija obe poslaničke grupe zasniva na ideji geopolitičkog i zaokreta Srbije ka državama koje se predstavljaju kao protiviteža zapadnim političkim i bezbednosnim strukturama. U tom okviru BRIKS, Rusija i Kina figuriraju kao stubovi buduće međunarodne pozicije Srbije, dok se evropske integracije i saradnja sa zapadnim institucijama tumače kao politički i bezbednosno štetne za srpske nacionalne interese.

Generalštab

Obe poslaničke grupe snažno su se protivile usvajanju *lex specialis* zakona kojim se uređuje „realizacija projekta revitalizacije i razvoja prostora“ nekadašnjeg Generalštaba u Beogradu, kao i kasnijem Autentičnom tumačenju ovog zakona. U skupštinskim raspravama ova tema ima snažnu simboličku i političku dimenziju.

Za poslanike ovih grupacija zgrada Generalštaba predstavlja jedan od ključnih simbola državnog suvereniteta i otpora NATO bombardovanju iz 1999. godine. U tom kontekstu, svaka ideja o komercijalnoj revitalizaciji ovog prostora, posebno uz učešće stranih investitora, tumači se kao čin političkog i nacionalnog poniženja (Jovan Janjić (MI-G), 6.11.2025.). Poslanici su često naglašavali da Generalštab, kao simbol institucije Vojske Srbije, ima posebnu istorijsku i državotvornu vrednost koju nije primereno pretvarati u komercijalni prostor (Branko Pavlović (MI-G), 18.3.2024.):

„Poniženje je za naš narod i za našu državu da na mestu zdanja Generalštaba i Ministarstva odbrane rušenih u NATO agresiji, pod vođstvom SAD, gradi američka kompanija bez obzira ko iza nje stoji. Ne priliči ni dostojanstvu države i naroda da se u središtu državnih institucija, napominjem - u središtu državnih institucija, instalira neka strana kompanija koja bi da gradi hotel i ko zna šta sve još uz njega i pod njegovim okriljem.“ (Jovan Janjić (MI-G), 6.11.2025.)

Kritike su posebno usmerene na mogućnost da u projekat budu uključene kompanije iz država koje su učestvovala u NATO bombardovanju Srbije. U takvom okviru planirana investicija se predstavlja kao simboličko „prepuštanje“ mesta stradanja i otpora upravo onim državama koje su odgovorne za njegovo razaranje. Kako je u jednoj raspravi istaknuto, ideja da se na mestu bombardovanog Generalštaba grade komercijalni sadržaji uz učešće zapadnih investitora doživljava se kao „sramota i to je šamar za ovu državu i ovaj narod“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 18.3.2024.).

Pored simboličkog aspekta, u ovim govorima prisutan je i snažan politički narativ o vlasti koja, prema tvrdnjama poslanika, popušta pod pritiscima zapadnih političkih i ekonomskih centara moći. Projekat revitalizacije Generalštaba se u tom kontekstu predstavlja kao još jedan primer politike koja zanemaruje nacionalne interese zarad stranih investicija i političkih ustupaka:

„Ovo je još jedna u nizu izdaja srpskog naroda od strane Vučića i Dačića, dodvoravanje zapadnim centrima moći, a na štetu Srbije i srpskog naroda. Pa, nije to Vučićeva, ni Dačićeva dedovina da je poklanjate kao jedno važno kulturno dobro i kao jednu lokaciju neprocenjive vrednosti... Na mestu koje je jedan od simbola otpora Srbije od NATO bombardovanja i na kome je NATO pobio ljude, civile, vlast planira da izgradi hotele, kockarnice i salone za masažu. Ovo je čin nezapamćenog poniženja srpskog naroda kako su teško mogli da zamisle i najgori neprijatelji Srbije.“ (Slobodan Ilić (MI-S), 5.11.2025.)

Generalno, rasprava o Generalštabu u govorima ovih poslaničkih grupa postaje deo šireg narativa o očuvanju nacionalnog dostojanstva, istorijskog sećanja i državnog suvereniteta. U tom okviru, zaštita ovog prostora predstavlja simbolički čin otpora prema zapadnim političkim i ekonomskim uticajima.

Vojska

U govorima poslanika obe poslaničke grupe bezbednosna situacija u regionu i Evropi često se predstavlja kao izrazito nestabilna i potencijalno preteća po Srbiju. Takva interpretacija zasniva se na nekoliko ključnih elemenata: pitanju statusa Kosova i Metohije, položaju Srba u Republici Srpskoj, kao i širem međunarodnom kontekstu koji se opisuje kao period rastućih geopolitičkih tenzija. U tom okviru, Evropska unija se prikazuje kao akter koji dodatno doprinosi destabilizaciji Evrope, naročito kroz odnos prema ratu u Ukrajini.

Na osnovu takvog tumačenja bezbednosnog okruženja, poslanici ovih grupacija snažno zagovaraju jačanje vojnih kapaciteta Srbije. Jedna od centralnih tema u njihovim govorima jeste ponovno uvođenje obaveznog vojnog roka, koje se predstavlja kao ključna mera za jačanje odbrambene sposobnosti države:

„Predsednik Srbije ukazuje na to da se pogoršava bezbednosna situacija u regionu i na kontinentu i da treba da se spremamo na najgore. U to vreme, vi i dalje razoružavate Srbiju, vi razoružavate Srbe, vi to radite... Treba svaki muškarac ovde da bude vojno sposoban. Šta je vaš program? Da Srbija cela stane ispod jednog kamena? Vi ste preinačili proročanstvo Tarabića, da stanemo pod jednu šljivu. Vučić kaže da treba svi da stanemo pod jedan kamen. Tu nas

vodi taj vaš program. Znači, pustite vi to, dajte da vidimo dela. Zašto vi oduzimate oružje od naroda i ono se prodaje? Prodaje se u SAD, prodaje se u Arizoni. Ko uzima taj novac?" (Aleksandar Pavić (MI-S), 22.1.2026.).

Kao argument često se navodi iskustvo iz ratova 1990-ih godina, pri čemu se ističe da je tadašnji sistem služenja vojnog roka omogućavao formiranje velikog broja obučених vojnika sposobnih za odbranu zemlje (Branko Pavlović (MI-G), 15.4.2025.).

U argumentaciji za ponovno uvođenje vojnog roka često se navode i regionalni bezbednosni izazovi. Poslanici ovih grupacija upozoravaju na procese militarizacije u okruženju, posebno ukazujući na razvoj bezbednosnih struktura na Kosovu, kao i na saradnju pojedinih država regiona sa kosovskim institucijama u oblasti bezbednosti. Takvi procesi se predstavljaju kao potencijalna pretnja bezbednosti Srbije i srpskog naroda:

„Svedoci smo da tzv. Kosovo pravi svoju armiju, svedoci smo da Turska intenzivno i masivno pomaže izgradnju vojnoindustrijskog kompleksa Albanaca na Kosovu, svedoci smo da Hrvatska-Albanija prave vojne saveze sa tzv. Kosovom. Sve to zajedno čini egzistencijalnu pretnju za Republiku Srbiju i za srpski narod. Nažalost u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci gde su rađene obimne izmene nema vraćanja vojnog roka. Da li mi čekamo da Albanci na tzv. Kosovu i Metohiji potpuno izgrade svoju vojsku?" (Branko Pavlović (MI-G), 27.11.2025.)

Pitanja vojske i bezbednosti u govorima ovih poslaničkih grupa zauzimaju važno mesto i uklapaju se u širi narativ o ugroženosti nacionalnih interesa i potrebi jačanja državnog suvereniteta i odbrambenih kapaciteta Srbije.

Rodna ravnopravnost

Protivljenje rodnoj ravnopravnosti i širem konceptu rodних politika predstavlja jedan od konzistentnih elemenata ideološkog diskursa obe poslaničke grupe. U njihovim skupštinskim obraćanjima teme poput rodne ravnopravnosti i prava LGBT+ osoba često se predstavljaju kao deo spolja nametnute agende, pre svega povezane sa procesom evropskih integracija i širim političkim uticajem Zapada.

U takvom okviru, koncept rodne ravnopravnosti se u govorima ovih poslanika često dovodi u vezu sa širim narativom o ugrožavanju tradicionalnih vrednosti, porodice i nacionalnog identiteta. Pojedini poslanici tvrde da su ovakve politike deo ideoloških zahteva koji se nameću Srbiji u procesu približavanja Evropskoj uniji i da ne odražavaju stvarne potrebe građana:

„Da li ima neko u Srbiji ko veruje da sve što radimo na tom evropskom putu jeste potreba naših građana? Da li je to džender ideologija, promena pola deci, sportska takmičenja gde se muškarci bore sa ženama, jer osećaju da su žene ili otimanje dece od porodica pod raznim izgovorima ili nametanje ideologije kojom se poništava nacionalni identitet Srbije? Ako mislite da je to tako, možete pitati narod na referendumu." (Dragan Stanojević (MI-G), 16.4.2025.)

Slična argumentacija pojavljuje se i u kritikama zakonskih i institucionalnih politika rodne ravnopravnosti. U tim govorima se često tvrdi da uvođenje pojma „rod“ u zakonodavstvo potiskuje ili relativizuje koncept ravnopravnosti žena i muškaraca. Insistiranjem na rodnoj ravnopravnosti se, prema njihovom shvatanju, zapravo ukida ravnopravnost muškaraca i žena i tu „nema mesta za žene“ (Jelena Pavlović (MI-S), 1.5.2024.).

U celini posmatrano, antirodni diskurs u govorima ovih poslaničkih grupa uklapa se u širi ideološki okvir koji naglašava zaštitu tradicionalnih društvenih vrednosti i otpor prema političkim i kulturnim uticajima koji se percipiraju kao nametnuti spolja. Ovakav narativ često je povezan i sa širim kritikama Evropske unije i zapadnih političkih modela, koji se u njihovim govorima predstavljaju kao nosioci društvenih promena koje nisu u skladu sa nacionalnim i kulturnim identitetom Srbije.

Protiv prodaje i zaduživanja

Jedan od značajnih narativa u govorima ovih aktera jeste protivljenje prodaji strateških resursa i novom državnom zaduživanju. Privatizacija ili potencijalna privatizacija ključnih javnih sistema – pre svega energetike i rudnih resursa – interpretira se kao ugrožavanje nacionalnog suvereniteta. U toj perspektivi, ekonomske odluke vlasti ne predstavljaju samo lošu ekonomsku politiku, već se često označavaju kao oblik „nacionalne izdaje“. Posebno se izdvajaju teme poput mogućnosti privatizacije Elektroprivrede Srbije, eksploatacije litijuma kroz projekat Rio Tinto, kao i zaduživanja države za projekte poput EXPO-a ili nacionalnog stadiona.

U ovom diskursu strateški resursi – rudna bogatstva, energetika i poljoprivredno zemljište – predstavljaju poslednje preostale elemente nacionalne ekonomske suverenosti. Narodni poslanici obe poslaničke grupe naglašavaju da je tokom prethodnih tranzicionih procesa već došlo do prodaje velikog dela finansijskog i industrijskog sektora stranim vlasnicima, pa se sadašnji procesi predstavljaju kao završna faza „rasprodaje države“. U tom kontekstu se postavlja pitanje šta će ostati budućim generacijama kao nacionalni resurs (Mitar Kovač (MI-G), 29.7.2024.).

Argument o gubitku suvereniteta dodatno se povezuje sa međunarodnim finansijskim institucijama. Prisustvo organizacija poput MMF-a ili Svetske banke u oblikovanju ekonomskih politika interpretira se kao dokaz smanjenog političkog i ekonomskog suvereniteta države i njenog navodnog ulaska u „neokolonijalni položaj“. Ovaj okvir omogućava povezivanje različitih politika – od fiskalne discipline do privatizacije – u širi narativ o spoljnim pritiscima i zavisnosti.

„Međunarodni monetarni fond i Svetska banka gde su prisutni u kreiranju strateških odluka, naravno da utiču na smanjeni suverenitet države i na neokolonijalni njen položaj. To se pre svega vidi kroz rasprodaju strateških resursa države, od izvora vode, rude, pa do evo sada naznaka privatizacije „Elektroprivrede“.“ (Mitar Kovač (MI-G), 25.9.2024.)

Sličan obrazac argumentacije pojavljuje se i u kritikama energetske politike i klimatske tranzicije. Uvođenje mera povezanih sa globalnom klimatskom politikom predstavlja se kao deo „globalističke agende“ koja ugrožava domaću energetske industriju i povećava zavisnost Srbije od stranih energetske izvora. Energetska politika se tumači kao pitanje nacionalne bezbednosti i političke autonomije:

„Ovim predlogom zakona³ usklađuje se energetske sistem Srbije sa globalističkom Zelenom agendom i sve se radi štetu Srbije i njenih građana. Dakle, kreirana je mantra po kojoj moramo da ugasimo sva domaća postrojenja koja emituju ugljendioksid. Na taj način Srbija će uskoro postati apsolutno zavisna od stranog faktora i izgubiti suverenitet i u energetske sektoru bez kojeg nema celokupne privrede, a znamo da smo već izgubili suverenitet u bankarske sektoru. Pogubnu Zelenu agendu preko koje zemlje postaju potpuno zavisne od korporacija odbacila je Rusija, odbacila je Kina, odbacio je Brazil, a videli smo da je sa promenom administracije u SAD to su odbacile i SAD.“ (Branko Lukić (MI-S), 1.12.2025.)

³ Citat je deo obrazloženja amandmana na Predlog zakona o porezu na emisije gasova sa efektom staklene bašte.

Posebno mesto u ovom diskursu zauzima protivljenje projektu eksploatacije litijuma kompanije Rio Tinto. Argumenti protiv projekta mogu se grupisati u nekoliko kategorija: ekonomski, zdravstveni, ekološki i politički. Prvo, tvrdi se da eksploatacija litijuma ne bi donela značajan dugoročni profit Srbiji u poređenju sa alternativnim ekonomskim aktivnostima, poput razvoja poljoprivrede. Drugo, ističu se potencijalni zdravstveni rizici i mogućnost raseljavanja lokalnog stanovništva. Treće, naglašavaju se negativne ekološke posledice, pre svega zagađenje vode i ugrožavanje poljoprivredne proizvodnje. Konačno, projekat se predstavlja kao još jedan primer predaje prirodnih bogatstava stranim kompanijama, često uz implicitne ili eksplicitne optužbe za korupciju u procesu donošenja odluka.

Pitanje državnog zaduživanja predstavlja drugi važan element ove kritike. Ove poslaničke grupe upozoravaju da rast javnog duga i troškova kamata može dugoročno ograničiti fiskalni prostor države i preneti značajan finansijski teret na buduće generacije (Branko Pavlović (MI-G), 25.11.2025.; Jelena Pavlović (MI-S), 23.7.2024.). Posebno se kritikuju krediti uzeti za infrastrukturne projekte, poput nacionalnog stadiona ili organizacije EXPO-a. U tim slučajevima argument se često zasniva na kontrastu između velikih troškova takvih projekata i nerešenih osnovnih infrastrukturnih problema u zemlji, poput nedostatka pijaće vode u pojedinim regionima:

„Jednako košta nacionalni stadion kao i ukupno rešavanje vodosnabdevanja čitavog Banata, sve sa Zrenjaninom, koji nema pijaću vodu. Nacionalni stadion po svoj prilici će koštati nešto više, ali za potrebe ove naše rasprave da kažemo da je to jednako. Dakle, ko i na osnovu čega donosi odluku da treba zidati nacionalni stadion, a ne rešavati vodosnabdevanje čitavog Banata, uključujući i trajno rešavanje pijaće vode za Zrenjanin?“ (Branko Pavlović (MI-G), 18.3.2024.)

Pored ekonomskih argumenata, zaduživanje se povezuje i sa korupcijom (Dragan Stanojević (MI-G), 13.3.2025.). Veliki državni projekti predstavljaju se kao mehanizam za izvlačenje javnog novca kroz nameštene javne nabavke, naduvane cene radova i naknadne izmene ugovora. Time se ekonomskim kritikama dodaje politička dimenzija: problem nije samo u zaduživanju kao takvom, već u načinu na koji se sredstva troše i u pretpostavljenoj povezanosti političke elite sa privatnim ekonomskim interesima:

„Problem je što ova vlast zadužuje narod i državu ne za razvojne projekte, nego najčešće za neke besmislene projekte i što se kroz te projekte izvlače desetine i stotine miliona evra na privatne račune ljudi sa vlasti. Gotovo svi projekti koje radi ova vlast i koje plaća ovaj narod, odnosno država, budžet i zaduživanja se dobijaju i dodeljuju na nameštenim javnim nabavkama na kojima najčešće ima samo jedan ponuđač i to su vaši izvođači preko kojih se cene radova višestruko uvećavaju, a onda se posle tog aneksima ugovora dodatno uvećavaju, tako da se iz budžeta Srbije ispumpavaju milijarde evra u strane države, na strane račune, u nekretnine i ko zna gde sve. O tome ćemo voditi računa kada se ova vlast smeni.“ (Slobodan Ilić (MI-S), 20.10.2025.)

Ovakva kombinacija ekonomskog nacionalizma, kritike globalnih institucija i antikorupcijskog diskursa omogućava formiranje široke naracije u kojoj se privatizacija, međunarodni krediti i veliki infrastrukturni projekti predstavljaju kao povezani elementi jednog istog procesa – slabljenja državnog suvereniteta i eksploatacije javnih resursa.

● Razlike u diskursu

Za razliku od tema poput suvereniteta, nacionalnih interesa ili odnosa prema Zapadu, gde je diskurs dve poslaničke grupe uglavnom bio gotovo identičan, u pojedinim oblastima pojavile su se određene razlike u tematskom fokusu i argumentaciji. To se posebno odnosi na pitanja pravosuđa, legalizacije objekata, izbornih uslova i medija. Iako ni u tim temama razlike nisu fundamentalne, one pokazuju različite političke prioritete i strategije.

Pravosuđe

Kada je reč o pravosuđu, obe poslaničke grupe polaze od slične polazne pretpostavke – da je stanje u pravosudnom sistemu loše i da postoji problem političkog uticaja na institucije. Međutim, način na koji se taj problem interpretira razlikuje se u nijansama.

Poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda” fokusira se pre svega na institucionalne i proceduralne nedostatke izmena pravosudnih zakona. Njihova kritika usmerena je ocenu da analize koje su prethodile zakonskim izmenama nisu dovoljno temeljne i na nedostatak javne rasprave:

„Tačna je konstatacija da smo u prethodnih godinu dana imali jedan broj, i to ne mali broj, sudija i tužilaca koji su se upustili u političku delatnost koja je njima zabranjena i time su bitno doveli u sumnju pretpostavku nepristrasnosti u njihovim odlučivanjima, što svakako predstavlja problem koji mora da se adresira i da se vidi kako da se izađe iz te neželjene situacije. Međutim, odgovor ne sme da bude da vladajuća grupacija treba da poveća grupu onih sudija i tužilaca koji će osluškivati šta želi vlast, nego treba da uđe u argumentovanu raspravu i pridobije ključni, centralni deo i sudija i tužilaca koji nisu ni na jednoj političkoj strani, nego su profesionalci. Izostanak javne rasprave kod predloga pravosudnih zakona koji ulaze u vrlo osetljiva pitanja, pogotovo mreže sudske i tužilačke, a onda naravno i svih drugih predloženih izmena, bez javne rasprave šalje potpuno pogrešan signal. Na taj način vladajuća grupacija odbija od sebe najkvalitetniji deo ljudi koji rade u sudovima i u tužilaštvima, zato što se odnosi prema njima sa nipodaštavanjem.” (Branko Pavlović (MI-G), 14.1.2026.).

Pored toga, ukazuje se na loš materijalni položaj zaposlenih u pravosuđu, koji „ugrožava nezavisnost sudstva i bitno ograničava mogućnost kvalitetne kadrovske politike u toj oblasti” (Branko Pavlović (MI-G), 25.7.2024.).

Nasuprot tome, „Mi Snaga naroda” koristi znatno oštrij politički okvir interpretacije. Umesto proceduralnih nedostataka, naglasak je na tvrdnji da izvršna vlast pokušava da dodatno ojača kontrolu nad pravosudnim sistemom. U tom okviru stanje u pravosuđu opisuje se kao sistem u kom vlast štiti politički povezane aktere i sprečava procesuiranje kriminala:

„Predloženim izmenama, dakle, kako predlaže kolega Mrdić, se predlaže da republički javni tužilac više ne bira posebnog tužioca, već to čini glavni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu. Dakle, beogradski tužilac bira tužioca koji je nadležan za celu Republiku Srbiju, ali tu nije kraj apsurd. Posebni tužilac za visokotehnološki kriminal koji je nadležan za celu Republiku za svoj rad, po ovim izmenama, treba da odgovara beogradskom tužiocu. Mislim da je jasno i nekome ko se ne bavi pravom da ne može neko ko radi na republičkom nivou da odgovara nekome ko radi na gradskom nivou. Ljudi moji, na šta to liči? Zna li vi kakav će to kaos da izazove u praksi? To će biti neodrživo, nemoguće. Iz ovoga se, takođe, vidi da je cilj samo smena personalna, zamena personala, samo uzeti iz ruku jedne osobe zato što je nepoželjna i nepodobna i dati bilo kome.” (Branko Lukić (MI-S), 22.1.2026.)

„Slažemo se svi da je stanje u tužilaštvima i sudovima veoma loše, da nema pravde za ovdašnjeg čoveka, da se oslobađaju narko dileri, kriminalci, ubice, naročito oni koji su bliski vlasti ili koji su deo vlasti i da praktično niko iz vlasti za ovih 13 godina nije osuđen za bilo koje krivično delo, a počinili su ih na hiljade i hiljade. Ovakvim predlozima zakona se stanje ništa neće popraviti nego će samo vlast staviti dodatnu kontrolu nad tužilaštvima i delom sudstva, tako da će situacija biti još gora.“ (Slobodan Ilić (MI-S), 14.1.2026.)

Legalizacija

Jedna od retkih tema u kojoj su dve poslaničke grupe zauzele jasno suprotne stavove jeste zakon o legalizaciji objekata.

Poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ podržala je predlog zakona, naglašavajući njegov socijalni aspekt. U njihovom diskursu legalizacija se predstavlja kao način rešavanja dugotrajnog problema velikog broja građana koji godinama žive u objektima bez formalno rešenog pravnog statusa.

Suprotno tome, „Mi Snaga naroda“ zakon posmatra kroz prizmu pravne sigurnosti i jednakosti pred zakonom. Prema njihovom tumačenju, legalizacija može proizvesti paradoksalnu situaciju u kojoj se nagrađuju oni koji su gradili mimo propisa, dok se građani koji su poštovali zakonske procedure stavljaju u nepovoljniji položaj. U tom okviru zakon se kritikuje i kao potencijalni instrument za realizaciju interesa velikih investitora koji su gradili bez dozvola:

„Zakon faktički nagrađuje one koji su gradili bez dozvole, a kažnjava one koji su poštovali propise. Ovaj predlog zakona predstavlja akt sa ozbiljnim posledicama po pravnu sigurnost, privatnu svojinu i princip jednakosti građana pred zakonom. On faktički pretvara masovnu nelegalnu gradnju u zakonito stanje, bez odgovornosti i bez pravične ravnoteže između javnog i privatnog interesa. Umesto da građanima donese pravnu sigurnost, ovaj zakon otvara prostor za nove nepravde.“ (Branko Lukić (MI-S), 9.10.2025.)

Izborni uslovi

Razlike su vidljive i u proceni značaja pojedinih problema u izbornom procesu. Poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ smatra da pitanje biračkog spiska nije centralni problem izbora u Srbiji. Prema njihovom tumačenju, iako birački spisak zahteva određena unapređenja, ključni problemi izbornog procesa nalaze se u drugim oblastima, poput funkcionerske kampanje, neravnomerne medijske zastupljenosti i opštih uslova vođenja kampanje (Ana Krstić (MI-G), 5.11.2025.).

S druge strane, „Mi Snaga naroda“ zauzima mnogo kritičniji stav prema izborima u celini. U njihovom diskursu izborni proces se opisuje kao sistemski problem u kome se izborna krađa ne svodi na pojedinačne incidente, već predstavlja širi institucionalni mehanizam. Taj mehanizam obuhvata različite faze izbornog procesa – od prikupljanja potpisa i medijske kampanje do organizacije biračkih odbora i finansiranja kampanja:

„Da li Ministarstvo pravosuđa će reagovati na masovne pritužbe o neregularnosti izbora, dokazanim, pronađenim duplim spiskovima, pronađenim glasačkim listićima koji nisu na mestima, itd.? Odnosno, generalno pitanje – kada će institucije početi da nam rade?“ (Borislav Antonijević (MI-S), 12.6.2025.)

„Izborna krađa se dešava, i to ogromna izborna krađa koja zapravo predstavlja mehanizam. Znači, nije jedan čin, nego je mehanizam. Taj mehanizam počinje upravo raspisivanjem izbora,

a time što je vladajućoj stranci omogućeno da u jednom danu sakupi potpisa koliko hoće, da mi svi ostali moramo da idemo da molimo za jedan ili dva dana overe. Zatim se nastavlja tako što vi imate svo vreme na svim javnim servisima dostupno da vršite svoju propagandu. U tom kontekstu sam pomenula i predsednika ove države Aleksandra Vučića koji vrši funkcionersku kampanju i koji, postupajući u okviru svojih redovnih dužnosti, vrši kampanju za vas kao stranku da dobijete na izborima. Dalje se nastavlja kroz finansiranje. Na prošlim izborima koji su održani u decembru samo je vladajuća koalicija potrošila 7,8 miliona evra za svoju kampanju. Mogla je da plati i tribine i nastupe i vreme. Mi kao grupa građana smo novac dobili tek kada je završena izborna kampanja. Na kraju, birački odbori i lica koja sede na biračkim mestima su lica koja uvek pripadaju vladajućoj stranci.“ (Jelena Pavlović (MI-S), 22.4.2024.)

Mediji

Tema medija predstavlja još jednu značajnu razliku između dve poslaničke grupe. Dok „Mi – Glas iz naroda“ u analiziranom periodu gotovo da ne problematizuje pitanje slobode medija, poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ ovom pitanju posvećuje znatno više pažnje.

U njihovom diskursu medijski sistem u Srbiji opisuje se kao snažno polarizovan i politički kontrolisan. Kritika je usmerena i prema provladinim i prema prozapadnim medijima, uz tvrdnju da obe medijske sfere marginalizuju njihov politički pokret. Posebno se kritikuje javni servis, koji se optužuje da ne obezbeđuje ravnopravan pristup različitim političkim akterima i da izbegava otvorene debate o ključnim političkim pitanjima. Time se mediji predstavljaju kao važan faktor koji utiče na izborni proces i političku konkurenciju.

„Mediji nikada nisu bili primitivniji i ostrašćeniji u Srbiji, kako u provladinim, tako i u proNATO medijima. Javni servis koji kao vlasništvo svih nas koji mesečno plaćamo iz svojih džepova namerno i redovno izbegava program živih diskusija i otvorenih duela o najvažnijim državnim i nacionalnim temama, kao što su izdaja i okupacija Kosmeta, uloga nelegitimnog predstavnika Šmita i otvorena mržnja prema Republici Srpskoj, položaj srpskog naroda u Crnog Gori, diktatura kulture smrti putem transdženderizma i volkizma, vladavina AVNOJ-evske politike u Srbiji.“ (Ana Ivanović (MI-S), 5.11.2025.)

„Vi ste napravili jedan medijski logor, koji vi kontrolišete i tu ste glavni. Onda možete da pobeđujete. Ali, da vidimo kakvi biste bili, kada biste dozvolili jedno sučeljavanje, nekoliko sučeljavanja, ali vi se toga plašite. Plašite se, i mora da znate zašto se toga plašite.“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 6.11.2025.)

„Mi ćemo takođe da glasamo protiv povećanja pretplate javnom servisu, pošto smatramo da bi neko se smatrao javnim servisom, mora da omogući dostupnost svim akterima političkog života u Srbiji, što apsolutno nije slučaj, čuli smo i od prethodnih govornika, a isto se odnosi i na našu poslaničku grupu, te je jasno da je to glasilo vladajuće partije. Naš pokret je apsolutno zabranjen na RTS-u... Da bismo bili fer prema prozapadnim medijima, moramo da naglasimo da je naš pokret i tamo apsolutno zabranjen.“ (Branko Lukić (MI-S), 30.7.2024.)

Odnos prema vlasti i opoziciji

Na kraju, obe poslaničke grupe nastoje da se diskurzivno pozicioniraju kao alternativa ne samo vladajućoj strukturi, već i postojećoj opoziciji:

„Čuli smo, barem mi ovde koji sedimo u sredini, pa slušamo i levo i desno i stalno vidimo

prebacivanje, igranje ping-ponga između pozicije i opozicije koja nama sedi sa desne strane. Hoću da vam kažem, nije važno šta je bilo, nisam učestvovao u tome što je bilo, ali to je nevažno danas, važno je šta je sada." (Branko Lukić (MI-S), 16.10.2025.)

Strategija distanciranja od opozicije je izraženija kod poslaničke grupe „Mi – Glas iz naroda“ koja kritikuje i vlast i takozvanu „drugosrbijansku“ opoziciju (Dragan Stanojević (MI-G), 15.1.2026.). U tom okviru naglašava se razlika između političke opozicije vlasti i, kako se navodi, opozicije koja bi bila spremna da preuzme vlast uz podršku zapadnih centara moći. Na taj način se gradi identitet „suverenističke“ ili „patriotske“ opozicije, koja svoju političku legitimnost zasniva na tvrdnji da brani državne i nacionalne interese, za razliku od oba dominantna politička bloka:

„Jednostavno, hoću da svima bude jasno da mi jesmo opozicija i mi ćemo se boriti, borimo se naravno protiv vlasti, ali to ne podrazumeva i borbu protiv države. Naše opoziciono delovanje ne podrazumeva naravno i preuzimanje vlasti cenom izdaje ili našim oblikovanjem po meri zapadnih centara moći.“ (Dragan Stanojević (MI-G), 15.1.2026.)

Poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ posebno insistira i na političkom kompromisu, saradnji i uvažavanju bez obzira na političke razlike i poštovanju institucija predsednika i ministara čak i kada se s njihovom politikom ne slažu:

„Ne slažem se da predsednik Republike ne može da se kritikuje. On i te kako može da se kritikuje kao i bilo ko drugi i vrlo oštro može da se kritikuje, ali mora da se uvažava funkcija predsednika i mora da se uvažava činjenica da je u našem ustavnom konceptu predsednik biran neposredno od građana... Ista stvar je i sa Skupštinom, ista stvar je i sa funkcionerima Narodne skupštine. Onog trenutka kad se izbori završe, ima se uvažiti institucija i predstavnici institucija, a posle možemo da se kritikujemo i treba da se kritikujemo kad god neko misli da nije u redu i da nije dobro to kako se radi i na koji način se postupa. Ali, biranim rečima, bez uvreda.“ (Branko Pavlović (MI-G), 5.3.2025.)

Ovaj kompromisni stav poslaničke grupe „Mi – Glas iz naroda“ uz izbegavanje adresiranja tema poput slobode medija ili izbornih uslova ukazuje na jasnu razliku između dve poslaničke grupe uprkos njihovim ideološki istovetnim pozicijama. Iako se obe poslaničke grupe eksplicitno pozicioniraju kao udaljene i od vlasti i od opozicije, poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ dosta jasnije kritikuje korupciju, kontrolu medija i pravosuđa kao i izborne uslove kao što smo videli i iz prethodnih poglavlja:

„Pre dve nedelje je došao podatak da se predsednik Aleksandar Vučić obratio javnosti u ovoj godini 190 puta. Svima je jasno da ko kontroliše medijski prostor kontroliše i politički narativ. Da bismo napravili pravilnu, jednaku utakmicu moramo svim političkim subjektima da omogućimo da svoje ideje putem javnih medija, pogotovo javnog servisa predstave građanima Srbije i biračima.“ (Branko Lukić (MI-S), 16.6.2025.)

„Kakav je odnos ove vlasti, odnosno Vučićeve vlasti prema Narodnoj skupštini, to je već opšte poznato, a i vidi se danas po tome i juče da ste na sednicu Skupštine, gde je tema budžet za 2026. godinu koji je izuzetno obiman i koji je verovatno najvažnija tačka ovog zasedanja, gurnuli još oko 60 tačaka koje jedna sa drugom nikakve veze nemaju, da biste obesmislili raspravu o budžetu i o trošenju više od 20 milijardi evra narodnog novca. To ste naravno uradili kršeći Poslovnik, ali vi većinom preglašavate i Poslovnik i zakone i Ustav, vi se toga ne držite, tako da su to već vaši maniri...Vama je važno da se što manje kaže o budžetu i rasipničkom trošenju novca građana i da prođu što brže i što tiše veliki korupcionaški projekti koji se u njemu nalaze, prvenstveno mislim na EKSP0.“ (Slobodan Ilić (MI-S), 26.11.2025.)

● Kako su glasale poslaničke grupe?

Tokom posmatranog perioda su obe poslaničke grupe u najvećem broju slučajeva glasale protiv ili nisu ni bile prisutne tokom procedure glasanja. „Mi - Glas iz naroda“ većinski (bar 4 poslanika) nije prisustvovao na 133 od 279 glasanja, dok polovina poslaničke grupe nije učestvovala na 221 od 279 glasanja za zakonske predloge u analiziranom periodu. Drugim rečima, skoro 80% zakona doneto je sa tri i više odsutnih poslanika ove grupe. Sa druge strane, „Mi Snaga naroda“ nisu većinski (4 poslanika) učestvovali na 236 od 279 glasanja, a polovično na 269 od 279 zakonska predloga. Drugim rečima, preko 96% zakona doneto je sa tri i više odsutnih poslanika ove poslaničke grupe.

„Mi Snaga naroda“ tabela

Glasanje	0 poslanika	1 poslanik	2 poslanika	3 poslanika	4 poslanika	5 poslanika	6 poslanika
Za	227	13	29	7	2	1	0
Protiv	237	9	25	2	6	0	0
Uzdržan/a	273	3	3	0	0	0	0
Nije prisustvovao/la	0	1	9	33	97	57	82
Nije glasao/la	229	11	20	18	1	0	0

„Mi - Glas iz naroda“ tabela

Glasanje	0 poslanika	1 poslanik	2 poslanika	3 poslanika	4 poslanika	5 poslanika	6 poslanika
Za	208	38	11	8	12	2	0
Protiv	229	20	11	7	7	5	0
Uzdržan/a	271	5	3	0	0	0	0
Nije prisustvovao/la	0	20	38	88	12	79	42
Nije glasao/la	99	80	21	66	11	2	0

Zbog toga nam se činilo važnim da posmatramo u kojim slučajevima su poslanici ove dve grupe glasali za predložene zakone. U tabeli 4 i 5 su navedeni zakoni za koje je glasalo bar troje poslanika iz iste poslaničke grupe (odnosno polovina poslanika), čime se smanjuje uticaj individualnih interesovanja i preferencija narodnih poslanika. Ukupno, pored navedenih zakona, pojedini poslanici obe grupe su glasali za još neke predloge zakona – poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ za 142, a „Mi Snaga naroda“ za 52.

Tabela 4: Spisak zakona za koje je glasalo bar 3 poslanika grupe „Mi Snaga naroda“

Mi Snaga naroda	za
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima	5
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Mađarske o graničnoj kontroli u drumskom, železničkom i vodenom saobraćaju	4
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Uzbekistan o ekonomskoj saradnji	4
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Hašemitske Kraljevine Jordan o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Mongolije o uzajamnom ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Honduras o uzajamnom ukidanju viza	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Rumunije o saradnji u oblasti prevencije, ograničavanja i ublažavanja posledica katastrofa	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma o uzajamnom ukidanju viza između Vlade Republike Srbije i Vlade Solomonovih Ostrva	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma o uzajamnom ukidanju viza za nosioce diplomatskih, specijalnih i službenih pasoša između Vlade Republike Srbije i Vlade Države Katar	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma o vazdušnom saobraćaju između Vlade Republike Srbije i Vlade Gruzije	3

Poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ (Nestorović) je najvećim brojem glasova podržala samo jedan zakon (u klasičnom smislu): Predlog izmena i dopuna Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima jer se tim zakonom uređivalo pitanje iskopavanja litijuma, čemu se ova poslanička grupa protivi, pa su svojevremeno učestvovali i u protesnim okupljanjima. Zakon inače nije usvojen jer je za njega glasalo samo 84 opoziciona poslanika. Svi ostali zakonski predlozi koji su podržani su vezani za sporazume koje je država Srbija potpisivala sa nizom drugih država. Zanimljivo je da je na spisku država najviše onih koji se politički uklapaju u spoljnopolitički svetonazor poslaničke grupe, dok su poslanici glasali protiv sporazuma sa Evropskom unijom i zemljama poput Velike Britanije ili Švedske.

Tabela 5: Spisak zakona za koje je glasalo bar 3 poslanika grupe „Mi – Glas iz naroda“

Mi – Glas iz naroda	za
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Mađarske o graničnoj kontroli u drumskom, železničkom i vodnom saobraćaju	5
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima	5
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Uzbekistan o ekonomskoj saradnji	4
Zakon o posebnim uslovima za evidentiranje i upis prava na nepokretnostima	4
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji	4
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o državnom premeru i katastru	4
Zakon o dopunama Zakona o izvršenju i obezbeđenju	4

Zakon o potvrđivanju Ugovora između Republike Srbije i Mađarske o pravnoj pomoći u građanskim stvarima	4
Zakon o potvrđivanju Ugovora između Republike Srbije i Narodne Republike Kine o sudskoj pomoći u građanskim i privrednim stvarima	4
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Mađarske o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka	4
Zakon o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti odbrane između Vlade Republike Srbije i Vlade Centralnoafričke Republike	4
Zakon o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti odbrane između Vlade Republike Srbije i Vlade Demokratske Republike Kongo	4
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju	4
Zakon o utvrđivanju garantne šeme i subvencionisanju dela kamate kao mera podrške mladima u kupovini prve stambene nepokretnosti	4
Zakon o dopunama Zakona o nauci i istraživanjima	3
Zakon o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju vojnih osiguranika	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Ekvatorijalne Gvineje o ekonomskoj i trgovinskoj saradnji	3
Zakon o semenu i sadnom materijalu poljoprivrednog i ukrasnog bilja	3
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Gane o saradnji u oblasti odbrane	3
Zakon o davanju garancije Republike Srbije u korist OTP banke Srbija akcionarsko društvo Novi Sad i Banke Poštanska štedionica akcionarsko društvo Beograd za izmirivanje obaveza Javnog preduzeća „Srbijagas Novi Sad, po osnovu ugovora o kreditu radi izgradnje razvodnog gasovoda	3
Zakon o davanju garancije Republike Srbije u korist Banca Intesa AD Beograd i Banke Poštanska štedionica akcionarsko društvo Beograd za izmirivanje obaveza Javnog preduzeća „Srbijagas“ Novi Sad, po osnovu ugovora o kreditu radi izgradnje razvodnog gasovoda	3
Zakon o davanju garancije Republike Srbije u korist Banke Poštanska štedionica akcionarsko društvo Beograd za izmirivanje obaveza Javnog preduzeća „Srbijagas“ Novi Sad za finansiranje razvoja distributivne mreže, uključujući merne stanice kao i rehabilitaciju	3

Pored već spomenutog zakon o zabrani iskopavanja litijuma, poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ je glasala za veći broj zakonskih predloga koje je predložila parlamentarna većina. Reč je o nekoliko zakona, uključujući i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju koji je nastao kao odgovor vlasti na inicijalne studentske zahteve (usvojen u martu 2025.), kao i niz zakona kojima se potvrđuju međunarodni sporazumi.

Na osnovu podataka indikativno je da je poslanika grupa „Mi – Glas iz naroda“ (Pavlović) imala više sluha za neke zakonodavne inicijative vladajuće većine i da ih je češće podržavala (poput nedavnog obećanja vlasti da će omogućiti legalizaciju nelegalno izgrađenih objekata). Zanimljivo je da su poslanici „Mi - Glas iz naroda“ glasali za zakon kojim se uspostavlja Komisije za reviziju, verifikaciju i kontrolu tačnosti i ažuriranja biračkog spiska, dok su poslanici predvođeni Nestorovićem glasali protiv. Ova komisija je nastala kao ishod pregovora oko unapređenja izbornih uslova.

● Glas i Snaga nakon pada nadstrešnice

Poseban deo analize odnosi se na stavove obe parlamentarne grupe o krizi koja je započela padom nadstrešnice na železničkoj stanici u Novom Sadu jer je reč o potpuno novoj političkoj realnosti u Srbiji. U toj realnosti ključna pitanja su bila da li akteri podržavaju inicijalne studentske zahteve i blokade fakulteta, a zatim i kako se pozicioniraju prema studentskim zahtevima za raspisivanjem vanrednih izbora. Konačno, implicitna posledica pojave studentske liste je i predlog da se opozicija povuče u korist studenata i ojača referendumsku atmosferu. Ovaj predlog su mnoge stranke odbile, ali se postepeno povećava pritisak da se opozicione stranke organizuju u koalicije koje zasigurno prelaze cenzus, što je uobičajeni problem za stranke na desnom krilu, počev od izbora 2014. godine kada su čak tri liste ostale ispod cenzusa (Spasojević i Stojilković, 2020).

Poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ je od starta podržala inicijalne studentske zahteve i tražila da se utvrdi odgovornost za smrt 16 ljudi i u skupštini zahtevala puštanje pritvorenih studenata i demonstranata:

Na prvom mestu, pitanje upućeno Ministarstvu pravdi i policije, da se učini sve da se puste što pre uhapšeni povodom incidenata ispred Skupštine, uključujući i Vladimira Štimca, koji je mnogo dao za ovu zemlju kao reprezentativac, srcem je igrao i srcem radi ovo što radi. Ovo nije vezano za pravo, ovo je politika i može se reći da su i to politički zatvorenici zato što je ovo naselje šatorsko. Ovo odvratno šatorsko naselje je uvreda i provokacija svakodnevna za svakog ko se seća Beograda pre tog šatorskog naselja. Neću da ga zovem tim imenom kojim ga vi zovete, namerno neću, ali svi vide na šta to liči. Dokle god je ono tu, ne samo da narušava dostojanstvo državnih institucija i Narodne skupštine i zgradu predsedništva i Skupštinu grada, ono bukvalno je uvreda. Ona je ruglo.“ (Aleksandar Pavić (MI-S), 4.11.2025.)

Zajedno sa drugim opozicionim strankama su u novembru i decembru tražili razrešenje predsednika vlade Miloša Vučevića (v. gore Zahtev za smenu Vlade) jer je u pitanju državni projekat koji su sprovodila i nadzirala javna preduzeća. Sa druge strane, „Mi – Glas iz naroda“ se nije pridružio zahtevima, jer je procedura oko otkrivanja krivice za pad nadstrešnice bila u toku, pa nije trebalo dizati dodatnu tenziju, a i smatrali su da su takvi zahtevi čisto demagoški (RT Balkan, 18.11.2024). Ove stavove su više iznosili u medijima nego u samoj skupštini u kojoj su studentski protesti za ove dve poslaničke grupe bili marginalna tema. Poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ je povodom protesta vezanih za pad nadstrešnice govorila tek nekoliko puta i to kada su njeni narodni poslanici pozivali na prekid štrajka nastavnika i blokade fakulteta:

„Koleginica koja je iznosila argumentaciju kako oni time što su u obustavi nastave ne krše ustavno pravo na obrazovanje je dala jednu apsolutno netačno tumačenje Ustava Republike Srbije. Nažalost, dragi nastavnici, vi brutalno kršite pravo na obrazovanje time što kažete, odbijamo da učimo decu. Dakle, podržavati zahteve i mi podržavamo zahteve zbog nagomilanih problema korupcije, kriminala, loših kadrova i tako dalje, ali metod borbe obustave nastave i na fakultetima, a da ne govorimo ovde gde su deca u pitanju, jer u srednjoj školi veoma mali broj njih je punoletan, je apsolutno neprihvatljiv.“ (Branko Pavlović (MI-G), 5.3.2025.)

Delimična promena stava grupe oko Nestorovića dolazi posle protesta od 15. marta 2025. i nakon što su Studenti u blokadi izneli zahtev za vanrednim izborima i najavili da će kandidovati svoju listu. Nestorović je u medijima u više navrata govorio o ovoj promeni kao očekivanoj, ali je iznosio zabrinutost oko politizacije studentskog pokreta i uticaja sa strane. Jedan od osporavanih poteza je i studentska akcija odlaska u Strazbur u Evropski parlament, koju Nestorović vidi kao skretanje studenata ka Evropskoj uniji što mu je neprihvatljivo (Nova.rs, 8.5.2025.).

Ova kritika se može povezati i sa kasnijim stavovima o eventualnoj podršci studentskoj listi od strane grupacije „Mi Snaga naroda“: „Naša podrška toj listi zavisice od njihovog stava prema Kosovu i Metohiji, Evropskoj uniji, NATO-u i BRIKS-u. Ako se o tim pitanjima podudare naši programski stavovi, mi ćemo podržati studentsku listu, u suprotnom izaći ćemo samostalno na izbore” (Beta, 8.5.2025.). Konačno, u nekim medijskim izjavama „Mi Snaga naroda” se približava drugim opozicionim strankama i najavljuje da će ipak izaći na izbore jer se njihovo biračko telo razlikuje od studentske liste, ali da mogu sarađivati nakon izbora ukoliko lista bude „patriotska” (Simptom, 13.3.2026). Zanimljivo je da „Mi Snaga naroda” vidi sebe kao važan deo eventualne ujedinjene liste stranaka desnice i da su je u tu koaliciju već pozvali brojni akteri koji pripadaju tom ideološkom polju, ali da za sada pokret najavljuje samostalni izlazak (Bezcentzura.rs, 5.9.2025.).

Inače, Nestorović je u medijskim obraćanjima donekle menjao stav o samom zahtevu za raspisivanje izbora jer ga je načelno podržavao, ali su se iz pokreta mogu čuti stavovi da izbori neće doneti rešenje ako ne budu regularni. Ova argumentacija je pojačana tokom lokalnih izbora u Zaječaru 8. juna 2025. godine, gde je „Mi Snaga naroda” izašao samostalno, ali nije prešao cenzus.

Još jedna od tema koja je proizašla iz studentskih blokada je i učešće u radu institucija, pre svega Narodne skupštine. Pozicija „Mi Snaga naroda” je da je javni prostor sužen za opozicione aktere i da je zbog toga nužno koristiti svaku priliku.

Pozicija „Mi – Glas iz naroda” je dosta kritičnija prema studentskom pokretu i blokadama. „Mi – Glas iz naroda” se u medijskim obraćanjima slaže sa tezom da nadležni moraju odgovarati za smrt 16 osoba, kao i da se moraju kazniti oni koji su napadali studente tokom obeležavanja 16 minuta tišine; ipak, sve ostale studentske zahteve ne podržavaju, niti veruju da su povezani sa inicijalnom nesrećom. Ovaj pokret je dosta kritičan i prema blokadama kao vidu pritiska pa je Branko Pavlović, šef poslaničke grupe, zagovarao oštrije mere prema blokadama i upotrebu policije da razbije blokade i kažnjavanje studenata ukoliko se ne povuku samostalno. Zanimljivo je da se Nestorović javno ogradio od ovakvih izjava Pavlovića.

Druga kritika studentskog pokreta dolazi zbog insistiranja na podeli društva na „ćacije” i studente, odnosno logici „ako nisi sa nama, ti si protiv nas” što Pavlovića asocira na terorističke organizacije poput ISIS-a. Ovakvu kritiku „Mi – Glas iz naroda” često iznosi, pa zbog toga dobija dosta prostora u pro-vladinim medijima.

Konačno, treća tema oko koje se medijski oglašavao „Mi – Glas iz naroda” se tiče rasprave oko korišćenja zvučnog topa tokom protesta 15. marta, i posledične istrage, gde se pokret protivio pozivanju organizacija iz drugih zemalja koje bi trebalo da vrše istragu. Tokom petnaestominutne tišine na protestu je protiv učesnika skupa upotrebljeno do danas neidentifikovano sredstvo, koje je izazvalo paniku i različite fizičke tegobe kod više hiljada prisutnih. Nadležni državni organi odbacili su tvrdnje da je korišćeno bilo kakvo zabranjeno sredstvo, dok su organizacije civilnog društva prikupile više od 3.000 svedočenja, pokrenule postupak pred Evropskim sudom za ljudska prava i podnele krivičnu prijavu zbog sumnje na izvršenje krivičnog dela terorizma (CRTA Plus, 2025). Državni organi pozvali su američke i ruske službe (FBI i FSB) da ispituju navode o upotrebi nedozvoljenih sredstava. Kao i u slučaju istrage za pad nadstrešnice, pokret je insistirao da ključnu ulogu imaju domaće institucije. U Narodnoj skupštini je o tome govorio Branko Pavlović tvrdeći da je panično bežanje ljudi moguće i usled znatno manjeg uzroka:

„Jedna stvar koju sam hteo kad sam već na tim godinama, a oko ovog pitanja zvučnog topa i tog naglog bežanja ljudi. Kada razgovaram sa ljudima, oni kažu – pa, Branko, nemoguće je da se tako ljudi razbeže. Sada ću da vam kažem iz prve ruke, 24. septembar 2000. godine, čekamo u noći objavljivanje rezultata glasanja.. U jednom trenutku na Terazijama, kontejner, neko ga je gurnuo, je udario u stub i taj udarac dovede do identične bežanije 1.500 ljudi sa

Terazija, na čoškove. Ništa nije bilo, kontejner lupio, ali su ljudi u povećanoj tenziji i beznačajan događaj... Dakle, sigurno je nekog uzroka bilo, nešto je bilo, ali da mora da bude nešto dramatično da bi ljudi tako reagovali, to je netačno, ali ja vam iz prve ruke govorim... Šta je bilo tačno? Šta su bili tačni povodi? To će se videti, ali da znaju građani da ta priča – nemoguće je da toliki broj ljudi tako se ponaša, a da ništa u ovom smislu ozbiljnijeg nije bilo moguće. Dokazano iskustveno, provereno, moguće je.” (Branko Pavlović (MI-G), 18.3.2025.)

● Kako razumeti politički uspeh ovih aktera?

Grupacije „Mi Snaga naroda“ i „Mi – Glas iz naroda“ nisu neočekivana pojava na političkoj sceni Srbije, već objedinjuju i kombinuju nekoliko lokalnih i globalnih trendova. Najočigledniji okvir za razumevanje njihovog uspeha je populizam. Populistički akteri polaze od ideje da je društvo podeljeno na pošten narod i korumpiranu elitu, te da su potrebni novi, pošteni predstavnici naroda (Mudde, 2004). Ove ideje se oslanjaju na nizak stepen poverenja građana u političke institucije (CRTA, 2023), političare i političke partije. Davanjem inicijalnog imena organizaciji „Mi – Glas iz naroda“ se ističe i naglašava ovo svojstvo.

Drugi važan trend koji uočavamo kod ovog pokreta je distanca koja se gradi prema strankama vlasti i opozicije, što ojačava populističku poziciju, ali joj dodaje i anti-partijske i anti-političke elemente (Spasojević, 2024). Ipak, ovo nije prvi akter koji koristi ovu poziciju, jer su to već, između ostalih, tvrdili i Dveri i Dosta je bilo sa sloganom „da ovi odu, a da se oni ne vrate“, kao i čitav niz drugih organizacija koje su nastajale u poslednjih nekoliko godina. Mnogi novi akteri izbegavaju da se registruju kao političke partije, neki u imenu koriste nazive kao pokret ili front, a neki i pokušavaju da naglase kako su organizovani na drugačijim osnovama.

Zbog snažne distance prema politici kod dela birača u Srbiji, mnogi akteri se trude da se ne predstavljaju kao političari, već kao obični ljudi (Krstić, 2022). Deo te predstave ponekad jeste naglašavanje neformalnosti ili nekih neobičnih delova programa, što se označava i pojmom *fringe politics*, odnosno neobična politika (Ghergina and Fagan, 2021).

Konačno, Nestorović artikuliše i ideološke pozicije koje su postale vidljive nakon pandemije korona virusa. Iako se pojednostavljeno može govoriti o antivakterskoj poziciji, koju je Nestorović iskoristio veoma uspešno jer je bio percipiran kao stručnjak za oblast, reč je o širem grozdu ideoloških pozicija koje bi se mogle označiti kao populistima blizak anti-establišment narativ, ali je reč i o široj kritici koja propituje elemente uspostavljenih poredaka kroz pitanje (ne)poverenja – vakcinacija zahteva poverenje u institucije, lekare i farmaceute, ali i medije (Kleut and Šinković, 2020), a „Mi – Glas iz naroda“ koristi nepoverenje u sve te elemente da privuče pažnju birača. Deo kritika spada i u polje teorija zavere, što nas nanovo vraća ka *fringe* politikama, ali i iznova ojačava populistički narativ. Ni ove ideološke pozicije nisu ekskluzivne za Srbiju, jer ih već neko vreme koriste Dosta je bilo ili Zavetnici, ali sa manje uspeha.

Delimična specifičnost Srbije je što se anti-establišment pozicija kombinuje sa već uspostavljenim anti-zapadnim pozicijama (jer se establišment percipira kroz Zapad), što omogućava kombinovanje sa nacionalnim i nacionalističkim pozicijama i oslanjanje na uspostavljene linije političkih podela (Spasojević i Stojiljković, 2020), ali i razne alternativne spoljnopolitičke ideje poput onih o BRIKS ili savezima koji bi podsećali na Pokret nesvrstanih. Time se inicijalnim populističkim idejama dodaje i sloj anti- i alter-globalističkog koji je takođe snažan u Srbiji. Pored toga, uvođenje

spoljnopolitičkih tema omogućava da se lokalne teme po kojima je pokret inicijalno postao poznat povežu u jasniju ideološku celinu, što je veoma važno jer se birači u Srbiji primarno opredeljuju prema velikim identitetskim pitanjima.

Imajući u vidu ove okvire za razumevanje uspeha „Mi - Glas iz naroda“ zanimljivo je pogledati i na koje izazove su naišli zbog svojih ideoloških pozicija. Kao i kod svih autsajdera, prvi izazov je predstavljao ulazak u institucije jer se time smanjuje uloga „kritičara sa distance“, kao i proces transformacije iz neformalne grupe ili društvenog pokreta u formalizovanu političku organizaciju i registrovanje stranke.

„Mi – Glas iz naroda“ je zagovarala kraj partijskog monopola i uvođenje direktne demokratije, kako bi se čuli interesi naroda. Ova kritika se oslanjala na nisko poverenje koje građani Srbije pokazuju prema političkim partijama i institucijama, ali nije bilo praćena predlaganjem konkretnih alternativnih modela. Kada je „Mi – Glas iz naroda“ ušao u parlament, započeo je i proces njihove transformacije u političku organizaciju što je izazvalo i neke od sukoba jer je Nestorović optuživan da želi da bude predsednik i lider organizacije (RTV, 21.2.2024.). U martu 2026. godine je završen proces registrovanja partije jer se grupa pod Nestorovićem registrovala pod nazivom „Pokret Mi snaga naroda“, čime je insistiranje na borbi protiv stranaka i da je u pitanju nestranačka lista dovedeno u pitanje. Dan nakon vesti o registraciji je javnost obaveštena da je iz nove stranke izašao Aleksandar Pavić, a razlog sukoba je objašnjen Nestorovićevim insistiranjem da se pravi ogranak stranke u Republici Srpskoj bez odluke partijskih organa (Insajder, 26.3.2026.), što je dosta neobično jer je tokom kampanje Nestorović veoma afirmativno govorio o Miloradu Dodiku.

Drugi ključni izazov se ticao pozicioniranja između vlasti i opozicije. Populističke stranke često nastupaju uz kritiku i jednih i drugih, čime se naglašava razlika i posebnost u odnosu na dotadašnje opozicione stranke. Ipak, u polarizovanim i hibridnim sistemima gde je osnovna linija podele ona između vlasti i opozicije (kao što je slučaj u Srbiji), teško je dugo opstati na ekvidistanci. U slučaju Mi – Glas iz naroda, prilika da se jasno odrede je došla veoma brzo, već nakon lokalnih beogradskih izbora u decembru 2023. Iako je Nestorović inicijalno tvrdio da im je želja da budu jezičak na vagi, čim se pojavila mogućnost da se zauzme takva pozicija nakon beogradskih izbora, iz pokreta su koaliciju Srbija protiv nasilja označili kao anti-srpsku i anti-narodnu opoziciju sa kojom ne može biti saradnje. Ova ocena ojačana je tvrdnjom da pokret može da sarađuje samo sa organizacijama sa kojima se ideološki slaže, što znači da se može govoriti samo o desnim, nacionalnim i anti-zapadnim strankama. Budući da su druge strane iz ovog ideološkog bloka, poput Novog DSS, najavljivale i zagovarale saradnju sa pro-evropskom opozicijom, te da se gradila referendumaska atmosfera na beogradskim izborima, pitanje je kako bi Nestorović prošao na izborima da je ranije iskazao ovaj stav.

Na ovu dilemu se oslanja i analiza dinamike dve poslaničke grupe proizašle iz pokreta i parlamentarne većine. Čini se da je „Mi – Glas iz naroda“ (Pavlović) imao više razumevanja za pozicije vlasti i često osporavao neke od najvažnijih opozicionih inicijativa. Grupa oko Nestorovića je sa druge strane podržavala zahtev za smenu Vlade nakon pada nadstrešnice, proteste protiv iskopavanja litijuma, te bila kritična u nizu pitanja oko izbornih uslova i reforme pravosuđa. Ipak, kako se razvijala kriza izazvana studentskim blokadama fakulteta, tako je Nestorović povećavao distancu prema studentima i njihovim zahtevima – od početne podrške zahtevima, preko opreza i distance nakon zahteva za vanrednim izborima. Kao i u slučaju beogradskih izbora, i u ovoj situaciji se u prvi plan stavljaju ideološke teme i naglašava da je saradnja moguća samo sa nacionalno opredeljenim studentima, dok se ne razmatra saradnja koja bi bila usmerena na izborne uslove ili demokratizaciju. Ovo nanovo otvara pitanja o tome da li je reč o zaista opozicionoj i demokratskoj listi, ili o još jednoj stranci koja raste na nezadovoljstvu građana, a kasnije, poput Zavetnika ili SPAS, završi u vladajućoj koaliciji.

● Zaključak

Poslaničke grupe „Mi – Glas iz naroda“ i „Mi Snaga naroda“ formirane su u Narodnoj skupštini republike Srbije u XIV sazivu konstituisanom 6. februara 2024. godine. Na izborima u decembru 2023. godine osvojile su ukupno 13 mandata na zajedničkoj listi „Mi – Glas iz naroda“ da bi se neposredno nakon izbora podelile na dve grupacije zbog unutrašnjih neslaganja oko uređenja organizacije i rukovođenja njome.

Izborna lista „Mi – Glas iz naroda“ se iznenada pojavila kao izazivač postojećih partija i iskoristila već uspostavljene i uticajne elemente populističke i anti-partijske retorike da napravi odlične izborne rezultate. Oslanjajući se na prepoznatljivost Branimira Nestorovića i niza drugih članova rukovodstva pokreta, uspeali su da se pozicioniraju uprkos relativno snažnoj polarizaciji između stranaka vlasti i opozicije. Branimir Nestorović je zahvaljujući značajnijoj medijskoj vidljivosti tokom pandemije Kovid 19 izgradio jasnu populističku, nacionalističku, pro-rusku, anti-zapadnu i anti-globalističku poziciju i sklonost teorijama zavere.

Takav identitet je zadržan i tokom izborne kampanje. Ključna obećanja u izbornoj kampanji ticala su se Kosova i Metohije, približavanja zemljama BRIKS-a, ujedinjenja sa Republikom Srpskom i Crnom Gorom, dok su NATO i EU proglašavali neprijateljima Srbije. Najveću pažnju su privlačile Nestorovićeve kontroverzne izjave o besmislenosti vakcinacije i teorijama zavere. Ove izjave nisu našle svoje mesto u diskursu narodnih poslanika ove grupacije u Narodnoj skupštini nakon izbora što se može objasniti odsustvom aktivnog delovanja Branimira Nestorovića u NSRS, koji je održao tek jedan govor na plenarnim sednicama u analiziranom periodu od februara 2024. do 31. januara 2026. godine. Uprkos kasnijim podelama unutar pokreta, obe grupacije su zadržale fokus na istim temama i nakon izbora. Gledano iz perspektive izbornih obećanja, ono što su tematski nudili tokom kampanje je u priličnom saglasju sa temama kojima su se bavili u skupštini. Fokus obe poslaničke grupe proizašle iz izborne liste „Mi – Glas iz naroda“ bio je na identitetskim i spoljno-političkim temama, sa naglašenim regionalnim pitanjima – odnosu prema genocidu u Srebrenici i događajima tokom Drugog svetskog rata na teritoriji Nezavisne države Hrvatske. Okosnicu skupštinskih obraćanja činili su govori o zaštiti nacionalnih interesa, odbacivanju uslovljavanja Evropske unije, očuvanju Kosova i Metohije u sastavu Srbije i jačanju saradnje sa Rusijom i zemljama BRIKS-a. Obe poslaničke grupe su u svojim govorima nedvosmisleno podržavale vraćanje obaveznog vojnog roka, smatrajući da bi to unapredilo odbrambene kapacitete zemlje. Zalagali su se i za očuvanje zgrade Generalštaba kao kulturnog dobra i simbola otpora NATO bombardovanju. Protivili su se novom zaduživanju, posebno kod zapadnih država, kao i eksploataciji litijuma i privatizaciji strateških državnih resursa.

Zakonodavne aktivnosti, iako malobrojne, u skladu su sa ideologijom populističke krajnje desnice, izbornom kampanjom i skupštinskim obraćanjima: ključne teme predloženih akata tiču se zaštite i očuvanju Kosova i Metohije u okviru Srbije, osude ratnih zločina protiv Srba na prostoru bivše Jugoslavije i odbacivanja tvrdnje da je u Srebrenici izvršen genocid. Iako tokom kampanje anti-rodni narativi nisu bili toliko приметni, „Mi Snaga naroda“ je podneo predlog zakona za ukidanje Zakona o rodnoj ravnopravnosti, što je tema kojom su se intenzivno bavili u skupštini.

Uprkos očiglednim ideološkim sličnostima, analiza govora tokom plenarnih sednica NSRS pokazuje i jasne razlike između dve poslaničke grupe. One se pre svega ogledaju u kritici prema vladajućoj koaliciji. Iako obe poslaničke grupe pokušavaju da se predstave kao jednako udaljene i od vlasti i opozicionih partija, poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ ipak pokazuje veću spremnost da kritikuje određene poteze vlasti, što se ne može tvrditi za poslaničku grupu „Mi – Glas iz naroda“. „Mi – Glas iz naroda“ je češće insistirao na političkom kompromisu, saradnji i uvažavanju funkcija

izvršne vlasti čak i kada se ne slažu s njihovim stavovima. Poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ je, na primer, znatno oštrije kritikovala reformu pravosuđa iz januara 2026. godine (tzv. Mrdićeve zakone) ukazujući na pokušaje vlasti da ojača kontrolu nad pravosuđem i sprečavanje procesuiranja kriminalaca. S druge strane, poslanici „Mi – Glas iz naroda“ su iznosili tek proceduralne primedbe ili su izbegavali da govore na osetljive teme poput korupcije, izbornih uslova ili kontrole medija o čemu je druga poslanička grupa imala jasniji stav.

Kada je o glasanju u NSRS reč, tokom posmatranog perioda obe poslaničke grupe su u najvećem broju slučajeva glasale protiv predloženih zakona ili nisu ni bile prisutne tokom procedure glasanja. Podaci ipak ukazuju da je poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ češće podržavala pojedine predloge vladajuće većine, uključujući inicijativu o legalizaciji bespravno izgrađenih objekata. Za razliku od grupe oko Nestorovića, koja je bila pasivnija i češće odsutna sa glasanja, glasali su i za zakon o osnivanju Komisije za reviziju i kontrolu biračkog spiska, koja je formirana kao rezultat pregovora o unapređenju izbornih uslova.

Pozicioniranje ove dve grupacije nakon pada nadstrešnice u Novom Sadu i početka studentskih protesta potvrđuje ranije zaključke o njihovim međusobnim razlikama. Iako su obe grupe izbegavale da o ovoj temi govore u Narodnoj skupštini, iz njihovih medijskih nastupa i povremenih skupštinskih obraćanja se vidi da poslanička grupa „Mi – Glas iz naroda“ ima kritičniji stav prema studentskom pokretu. Poslanička grupa „Mi Snaga naroda“ je od starta podržala inicijalne studentske zahteve, tražila da se utvrdi odgovornost za smrt 16 ljudi i zahtevala puštanje pritvorenih studenata i demonstiranata. Ova poslanička grupa se takođe u dva navrata krajem 2024. godine pridružila opozicionim predlozima za glasanje o nepoverenju predsedniku Vlade povodom novosadske tragedije smatrajući da Vlada treba da preuzme odgovornost jer u pitanju državni projekat koji su sprovodila i nadzirala javna preduzeća. Sa druge strane, „Mi – Glas iz naroda“ se nije pridružio ovim zahtevima s obrazloženjem da je procedura oko otkrivanja krivice za pad nadstrešnice bila u toku, pa nije trebalo dizati dodatnu tenziju. Pored toga su smatrali da su takvi zahtevi čisto demagoški i pozivali na prekid štrajka nastavnika i blokade fakulteta. Ipak, kako se razvijala kriza izazvana studentskim blokadama fakulteta, tako je i Nestorović povećavao distancu prema studentima i njihovim zahtevima – od početne podrške zahtevima, preko opreza i distance nakon zahteva za vanrednim izborima. I u ovoj situaciji su u prvom planu ideološke teme uz naglašavanje da je saradnja moguća samo sa nacionalno opredeljenim studentima, dok se ne razmatra saradnja koja bi bila usmerena na izborne uslove ili demokratizaciju.

Može se zaključiti da obe poslaničke grupe imaju jasnu populističku poziciju uz anti-partijske i anti-političke elemente. Obe grupacije su postavile jasnu distancu pre svega prema opozicionim partijama, a načelno i prema vladajućoj stranci iako se iz skupštinskih diskursa može čitati da je Nestorovićeva opcija nešto kritičnija prema vlastima od „Mi – Glas iz naroda“. Delimična specifičnost Srbije je što se anti-establišment pozicija kombinuje sa već uspostavljenim anti-zapadnim pozicijama, što omogućava kombinovanje sa nacionalnim i nacionalističkim pozicijama. Time se inicijalnim populističkim idejama dodaje i sloj anti- i alter-globalističkog.

Konačno, iako su svoju poziciju izgradile na anti-partizmu, oslanjajući se na nisko poverenje koje građani Srbije pokazuju prema političkim partijama i institucijama, čim su ušli u parlament, započeo je i proces njihove transformacije u političku organizaciju što je izazvalo i neke od sukoba jer je Nestorović optuživan da želi da bude predsednik i lider organizacije. U martu 2026. godine je ovaj proces završen registrovanjem grupe pod Nestorovićem kao političke partije pod nazivom „Pokret mi snaga naroda“, čime je insistiranje da se bore protiv stranaka i da je u pitanju nestranačka lista dovedeno u pitanje.

Reference

CRTA (2023). Stavovi građana o učešću u demokratskim procesima 2022. <https://crt.rs/istrazivanje-stavovi-gradjana-srbije-o-ucescu-u-demokratskim-procesima-2022/>. (pristupljeno 19.3.2026.)

CRTA Plus (2025). Zvučni top. <https://crt.plus/sr/protesti-u-srbiji/zvucni-top/> (Pristupljeno, 28.6.2026.)

Gherghina, Sergiu, and Adam Fagan. (2021). "Fringe political parties or political parties at the fringes? The dynamics of political competition in post-communist Europe." *Party Politics* 27.1: 3-8.

Kleut, Jelena and Šinkovic, Norbert (2020). Is it possible that people are so irresponsible?: tabloid news framing of the Covid-19 pandemic in Serbia. *Sociologija*, 62(4), 503-523.

Krstić, Aleksandra. (2022). The view from above: visual representation of Serbia's citizens on Instagram profile of the president Aleksandar Vučić. *Političke perspektive: časopis za istraživanje politike* 12 (1) : 7-33.

Lončar, J. (2023). *Performans političkog predstavljanja: čemu služe govori predstavnika?* Beograd: Fakultet političkih nauka.

Mudde, Cas. (2004). The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition* 39(4):541-563.

Spasojević, Dušan i Stojiljković Zoran. (2020). *Između uverenja i interesa*. Fabrika knjiga.

Spasojević, Dušan (2024). *Antipolitika*. Akademska knjiga.

OTVORENI PARLAMENT^{.rs}

O vama se radi.